

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

17 maart 1997

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WERKGELEGENHEID EN ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN

Interpellatie van de heer Eddy Schuermans tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de verdere opvolging van het energiedebat

Interpellatie van de heer Robert Voorhamme tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de recente ontwikkelingen binnen Tractebel en het strategisch beleid van de regering inzake energie- en nutsvoorzieningen
Met redenen omklede moties

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de kwaliteit van de informatie uit federale rapporten met betrekking tot de Vlaamse economie

Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden

Maandag 17 maart 1997

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer Karel De Gucht

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.29 uur.*

Interpellatie van de heer Eddy Schuermans tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de verdere opvolging van het energiedebat

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Schuermans tot de heer Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de verdere opvolging van het energiedebat.

De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, vorig jaar hebben onze fracties de kans gekregen om uitgebreid, in verschillende sessies, een visie op het toekomstig energiebeleid te ontwikkelen. Dit gebeurde zowel op basis van een verkenningsnota inzake energie als achteraf, via een beleidsbrief. Terzake hebben de heer Voorhamme en ikzelf op dat ogenblik vanuit de meerderheid een motie van aanbeveling aan dit parlement voorgelegd. Deze motie werd overigens goedgekeurd.

Met deze motie wensten we een aantal punten te beklemtonen. Het is dan ook op basis van deze motie dat we deze interpellatie houden, om de minister te vragen hoe sinds de bespreking van de beleidsbrief een aantal aspecten van het beleid werden ontwikkeld. Ik weet dat dit kort na het debat plaatsvindt, maar het lijkt ons zinvol om op regelmatige tijdstippen terug te komen op deze thema's. Onze interpellatie vestigt de aandacht op de vier grote pijlers waarop de minister zijn beleidsbrief doet steunen. Eerst is er het aanmoedigen van het rationeel energiegebruik. Nauw aansluitend daarbij is er ten tweede het aanmoedigen

van het onderzoek naar energiezuinige technologieën, meer specifiek naar hernieuwbare energiebronnen. Ten derde is er de bevordering van de decentrale elektriciteitsproductie, heel specifiek de warmtekrachtkoppeling als een bijzondere toepassing daarvan. Ten vierde zal het wellicht ook nodig blijven om normatief op te treden. Wat dat betreft heeft de minister aangegeven dat er maatregelen zouden kunnen worden genomen inzake de isolatiereglementering. Daarom wens ik u een zestal vragen te stellen, mijnheer de minister.

Uiteraard heeft in dit parlement zowel de regering als elke fractie de nood aan energiebesparing aangegeven. Zowel vanuit het oogpunt van de gebruiker - al was het maar omwille van het financieel aspect - als dat van het milieu is laag energiegebruik voordelig. Energiebesparend gedrag zorgt er ook voor dat er minder invoer van energieproducten dient plaats te vinden. Hoe ver staat men met het ontwikkelen van een concreet energiebesparingsplan ? Wat is het tijdschema terzake ? Hoe denkt de overheid wat specifieke toepassingen betreft een voorbeeldfunctie op de verschillende niveaus - van lokaal tot Vlaams - te kunnen vervullen ?

In het kader van het REG-beleid werd de oprichting van een nieuw overlegplatform - geen nieuwe administratie - in het vooruitzicht gesteld, namelijk een Vlaamse Instelling voor het Rationeel Energiegebruik, afgekort Vireg. Werden terzake - bijvoorbeeld wat het personeelsaspect betreft - reeds concrete stappen gezet ?

Hoe staat het, ten derde, met het aanmoedigen van hernieuwbare energiebronnen ? Ziet men technieken om bijvoorbeeld technologisch onderzoek aan te moedigen ?

Wat het normatieve aspect betreft, welke initiatieven zal de regering of de minister ontwikkelen om de isolatiereglementering aan te passen aan de

Schuermans

meer of meest recente technologische ontwikkelingen ? Hoe zal het desgevallend verscherpen van de controle in de praktijk worden georganiseerd ?

Hoe staat het met het eveneens belangrijke aspect van de decentrale elektriciteitsproductie ? Meer specifiek, hoe zal men de toegang tot het net van deze productie verzekeren ? Daarmee staat of valt immers het hele concept van de decentrale productie.

Met betrekking tot warmtekrachtkoppeling werd gesproken over een promotieorgaan, iets waarbij zeker ook het aspect van de federale bevoegdheid een rol speelt. Bij het uitblijven van initiatieven terzake is het echter misschien toch de taak van de Vlaamse regering om het voortouw te nemen. Wat zijn de intenties van de minister terzake ?

Tot slot had ik nog een scherp geformuleerde vraag, waarachter echter een hele discussie schuilgaat en kan worden ontwikkeld. De vraag betreft de wijze waarop men in dit land en Vlaanderen aankijkt tegen de liberalisering van de Europese energiemarkt. Een en ander vergt uiteraard een voorbereiding in de federale context. Toch is het nuttig en nodig dat daarover overleg wordt gepleegd. Heel concreet : op welke manier wordt de Vlaamse regering - en u in het bijzonder - vandaag betrokken bij het formuleren van standpunten ? In onze motie van aanbeveling gaven we immers reeds aan dat we vragende partij zijn voor het betrekken van dit bestuursniveau hierin.

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, in de beleidsbrief die eind 1996 in het parlement werd goedgekeurd heeft de Vlaamse regering er zich toe verbonden om regelmatig een stand van zaken te geven in verband met de uitvoering van deze beleidsbrief. Deze interpellatie verheugt me dan ook, daar ze ons de kans geeft een aantal punten naar voren te brengen. Hoewel de verstreken tijdsperiode kort is - van januari tot maart - zullen we naar mijn oordeel kunnen aantonen dat we niet hebben stilgezeten en dat we reeds een aantal initiatieven op de sporen hebben gezet. We zijn eveneens van plan om nog bijkomende initiatieven op te starten en zo tijdens deze zittingsperiode aanzienlijk vooruitgang te boeken op het vlak van energiebeleid.

De Vireg zal bij de implementatie van de acties die gericht zijn op een rationeler energiegebruik een centrale rol spelen. De aanwervingsprocedure voor het programmasecretariaat werd midden februari 1997 afgerond. Er werden 400 kandidaturen ingediend. Uit deze kandidaturen werd een team geselecteerd van twee ingenieurs, een econoom en een jurist, een team dat - onder de leiding van de heer Bieseman, ingenieur van de administratie Economie - in de loop van de komende maanden Vireg gestalte zal geven.

De leden van het programmasecretariaat kunnen allen een zekere ervaring in de sector voorleggen, wat de slagkracht op korte termijn van het programmasecretariaat ten goede zal komen. Door de administratie werd ondertussen een basistekst opgemaakt met betrekking tot de opdracht, de structuur en de werking van Vireg. Op basis van deze tekst zullen met de betrokken actoren gesprekken worden gevoerd om tot een formeel opstarten van Vireg te kunnen overgaan. Met de intercommunales en de elektriciteitsproducenten werd ondertussen reeds een nota van wederzijds begrip afgesloten. In deze nota's van wederzijds begrip erkennen de ondertekenende partijen elkaars rol in het te voeren beleid inzake rationeel energiegebruik. De partijen verbinden zich daarbij ook tot het inzetten van de nodige financiële en andere middelen.

Vireg zal zich actief inlaten met het promoten en bevorderen van het rationeel energiegebruik. Om voor het rationeel energiegebruik een zo breed mogelijk maatschappelijk draagvlak te vinden, is het noodzakelijk dat de verschillende overheden een zekere voorbeeldfunctie vervullen. Door dat voorbeeld kunnen ze immers andere actoren aanzetten eenzelfde inspanning te leveren. In de nota van wederzijds begrip met de distributiemaatschappijen werd dan ook bijzondere aandacht besteed aan de voorbeeldfunctie van de gemeenten. De distributiemaatschappijen zullen stimulerend optreden om de gemeenten studies en audits te laten uitvoeren betreffende het werkelijke energiebesparingspotentieel binnen hun eigen infrastructuur. De kosten voor deze studies en audits worden gedragen door de REG-enveloppe die werd vrijgemaakt door het controlecomité. Voor de realisatie van het vastgestelde besparingspotentieel zullen aan de gemeenten interessante financieringsformules worden aangeboden. In overleg met minister Demeester-De Meyer zal ik tevens een aantal projecten opstarten voor het onroerend patrimonium van de Vlaamse overheid.

Van Rompuy

In eerste instantie zal voor een aantal gebouwen een uitgebreide energieaudit worden uitgevoerd om het besparingspotentieel in te schatten. Verder zal een relightingprogramma worden gerealiseerd door gebruik te maken van de derde partijfinanciering. Tevens zal bij het ontwerp van het Vlaams Administratief Centrum te Hasselt een gespecialiseerde instantie worden betrokken die bijzondere aandacht zal besteden aan het energiezuinig karakter van deze nieuwbouw. Het Administratief Centrum zal als zodanig kunnen worden gepositioneerd als een modelproject voor energiezuinige administratieve gebouwen.

In verband met de verdere invulling van het saldo van het zogenaamde VLIET-budget, is van het oorspronkelijke budget van 800 miljoen frank nog 277 miljoen frank beschikbaar. In de beleidsbrief Energie is gewezen op de noodzaak van een bijkomend beleidsondersteunend onderzoek en van de ondersteuning van onderzoeksprogramma's op het vlak van energiezuinige technologieën en hernieuwbare energiebronnen. Daar zullen we invulling geven van het openstaande saldo van het Vlietbudget.

Het voorstel van beslissing betreffende Vliet-bis dat aan de Vlaamse overheid zal worden voorgelegd, werd gebaseerd op een advies van het IWT. Er werd voorgesteld om dit openstaande saldo van 277 miljoen als volgt in te vullen : 80 miljoen frank voor het beleidsondersteunend luik waarvan de klemtonen zijn ontleend aan de beleidsbrief Energie, en 197 miljoen frank voor een nieuwe call for proposals voor de ondersteuning van onderzoeksprogramma's op het vlak van energiezuinige technologieën en hernieuwbare energiebronnen.

Midden juli 1997 zal het IWT een advies uitbrengen over de aangenomen voorstellen. Nadien zal de Vlaamse regering een definitieve beslissing nemen. Een van de prioritaire thema's die de oproep voor kandidaatstellingen heeft opgenomen heeft betrekking op de invoering van een energieprestatienorm. De huidige isolatiereglementering is gebaseerd op het opleggen van een globaal isolatiepeil, de K-55-norm. Bijkomende eisen voor maximale K-waarden werden ingevoerd met de bedoeling om de isolatie gelijkwaardig over de verschillende bouwcomponenten te verdelen. Deze maximale K-waarden werden zo gekozen dat er voor elke component een relatief evenwaardige inspanning is gevraagd. De bouwheer behoudt zo de mogelijkheid om zelf zijn selectiecriteria te bepalen om aan de reglementering te kunnen voldoen.

Momenteel ontvang ik uitzonderlijk veel vragen uit het Vlaams Parlement voor één welbepaalde component, namelijk de doorschijnende wanden, de vensters. Men wenst daarvoor de K-waarden duidelijk te verstrengen. Dit lijkt mij niet opportuun, noch ten opzichte van het principe van het globaal isolatiepeil, noch ten opzichte van de eisen voor andere ondoorschijnende wanden. Onder andere de baksteensector en de sector van de isolatieproducten zullen dan ook vragende partij zijn.

Blijkbaar is de beste oplossing om de globale K-waarde te verstrengen, maar dit heeft momenteel nog niet veel zin aangezien uit diverse onderzoeken duidelijk blijkt dat de huidige globale K-waarde niet wordt nageleefd.

De eerste prioriteit gaat momenteel dan ook uit naar de uitbouw van een effectieve controle op de naleving van de huidige reglementering. Sinds november 1996 werd de controle op de naleving van de isolatiereglementering verstrengd. Naast de louter administratieve controle van de isolatieformulieren worden er nu ongeveer 25 controles per maand ter plaatse op de bouwplaatsen uitgevoerd. Voor de praktische opvolging van de dossiers werden er in het kader van de eerste-werkverklaringscontracten, twee stagiairs aangeworven.

De eerste resultaten zijn bemoedigend. De betrokken gemeentelijke ambtenaren werken na wat aarzeling nu volop mee aan de controle. De invoering van de pakkans zal op termijn dan ook resulteren in beter geïsoleerde nieuwbouwwoningen.

In het kader van een eventuele reglementswijziging ben ik echter van mening dat het concept van isolatienormen moet worden herdacht in de richting van het invoeren van een algemene energieprestatienorm. De energetische kwaliteit van een woning, met daaraan gekoppeld het rationeel energieverbruik in de woningbouw, wordt immers niet enkel bepaald door de thermische isolatie, maar hangt ook nauw samen met de aspecten verwarming, verlichting, ventilatie, koeling en comfort. In het wetenschappelijk-technologisch luik van Vliet-bis zal de nadruk worden gelegd op de samenwerking tussen actoren die actief zijn op het domein van de energietechnologie.

Aan projectindieners zal worden gevraagd zich bereid te verklaren om actief deel te nemen aan een platformwerking. Met de platformwerking wordt de realisatie van netwerken beoogd tussen partners uit de onderzoeks- en de bedrijfswereld om een actieve valorisatie van de onderzoeksresultaten te bewerkstelligen. Een mogelijk thema

Van Rompuy

waarrond een platform kan worden opgebouwd is energiezuinige gebouwen. In het kader van Vlietbis wordt dus de mogelijkheid voorzien om de aanwezige knowhow inzake energietechnologisch onderzoek verder uit te bouwen, met aandacht voor de reële valorisatiemogelijkheden op korte termijn.

Zoals we in de beleidsbrief Energie hebben aangegeven heeft Vlaanderen nood aan een duurzaam energieplan Vlaanderen, waarin de toepassing van duurzame energiebronnen de basis vormt.

Op 14 december werd aan de VZW Organisatie voor Duurzame Energie Vlaanderen de opdracht gegeven om basisgegevens te verzamelen voor de uitwerking van een duurzaam energieplan Vlaanderen. De studie is opgedeeld in onderzoeksgebieden die per duurzame energiebron een gedetailleerd overzicht geven van het geïnstalleerd vermogen op 31 december 1995 en 31 december 1996 en een onderbouwde inschatting van het realiseerbaar potentieel op korte, middellange en lange termijn.

De VZW Organisatie voor Duurzame Energie Vlaanderen groepeerde verschillende organisaties, onderzoekinstellingen en individuele personen en heeft tot doel de toepassing van duurzame energie en energiebesparing te bevorderen. Deze vereniging leek me dan ook de meest aangewezen partner om invloed uit te oefenen voor het uitwerken van een actieplan met concrete actiepunten en maatregelen, om de hinderpalen voor duurzame energie te overwinnen en de ontwikkeling en verspreiding van toepassingen te ondersteunen.

Deze studieopdracht loopt over een periode van zes maanden en werd aangevat op 1 februari 1997. De rapportering wordt dus verwacht op 1 augustus 1997 en het is onze bedoeling om het definitief duurzaam energieplan Vlaanderen voor te stellen in onze beleidsnota Energie voor 1998, dus op het einde van dit jaar.

In de beleidsbrief Energie heb ik gepleit voor het wegwerken van een aantal barrières die de verdere uitbouw van warmtekrachtkoppelingssystemen in Vlaanderen momenteel belemmeren.

Aan een van deze barrières, namelijk de lage vergoeding voor de levering van decentraal opgewekte elektriciteit aan het net, werd in de loop van 1995 gesleuteld. Deze laatste aanpassing heeft de vergoedingsmodaliteiten voor het door de zelfproducenten ter beschikking gestelde vermogen reeds

in zekere mate versoepeld. Eind 1996 werd een nieuw tariefprogramma in het controlecomité besproken. Hierin was geen ruimte voorzien voor een verdere verbetering van de teruglevertarieven van decentraal opgewekte elektriciteit. Op uitdrukkelijke vraag van de vertegenwoordiger van het Vlaams Gewest bij het controlecomité heeft men er zich toe geëngageerd om in het kader van het tariefprogramma 1997 bijzondere aandacht te besteden aan de aanpassing van de teruglevertarieven.

Een andere barrière op dit ogenblik is de tarifiering van de hulp- en noodstroom. Samen met een tariefdeling werd vanaf 1 januari 1997 ook een andere tariefstructuur voorzien. Door deze herziening zouden echter een aantal zelfproducenten voor hun noodstroom hogere kosten moeten betalen dan deze die voor de herziening werden toegepast. Dit was voor het Vlaams Gewest niet aanvaardbaar.

Uit een aantal praktijkvoorbeelden die aan de Vlaamse administratie werden bezorgd, bleek dat het in bepaalde gevallen zelfs voordeliger was om de warmte uit de WKK-installatie af te blazen dan om deze installatie stil te leggen. Naast deze onaanvaardbare toestand voor de bestaande installaties was de voorziene tarifiering ook een mogelijke rem op de constructie van nieuwe installaties. Het verhoogde rentabiliteitsrisico waarbij het uitvallen van de WKK-installatie reeds grote gevolgen kan hebben, zou kandidaat-zelfproducenten dan ook kunnen afschrikken.

Op uitdrukkelijke vraag van mijn vertegenwoordiger in het controlecomité werd deze geplande tariefaanpassing gecorrigeerd voor bestaande en toekomstige zelfproducenten.

Een laatste barrière betreft de brandstofprijzen, namelijk de gasprijzen. Gas is immers de meest gebruikte grondstof voor WKK.

In de beleidsbrief Energie is gepleit om in het controlecomité een specifiek gastarief te definiëren voor het gebruik bij WKK. De gas- en elektriciteitssector hebben op deze uitdrukkelijk vraag ingespeeld. Zij hebben concrete voorstellen ingediend voor de vermindering van de aardgasprijzen voor kwaliteitsvolle WKK-projecten. Dit geldt zowel voor de grote eenheden die bediend worden door Distrigas als voor de kleinere eenheden die bevoorrad worden door de intercommunales voor gasdistributie. De besprekingen in het controlecomité die moeten leiden tot een aanbeveling, die de ontwikkeling van WKK moet begunstigen, naderen

Van Rompuy

momenteel de eindfases. Via onze vertegenwoordiger in het comité wordt dit dossier van nabij gevolgd. Het is nu reeds duidelijk dat er een inspanning zal worden geleverd, maar de voorstellen zijn mijns inziens vooral voor de kleinschalige WKK-toepassingen nog onvoldoende om een aanzienlijke stimulans te betekenen.

Het promotie-orgaan voor WKK is van start gegaan onder de naam Belcogen. De voortrekkersrol wordt ingevuld door Energik - de Vlaamse vereniging voor Energie- en Milieutechnologie. In de stuurgroep zetelen twee ambtenaren van de Vlaamse administratie Energie.

In 1996 werden een eerste reeks initiatieven gestart, namelijk infobeurzen met bezoek aan werkende WKK-installaties. Eind 1996 werden mij de hoofdlijnen van het programma voor 1997 voorgelegd. Momenteel kampt het initiatief met een aantal organisatorische problemen omwille van het faillissement van de Waalse zustervereniging van Energik, Energium.

De initiatiefnemers hebben mij bevestigd dat op Vlaams vlak doorgegaan wordt met het actieprogramma. De uitvoering van het actieprogramma zal mee worden gefinancierd vanuit de begroting Energie.

Op 19 februari 1997 trad de richtlijn van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 1996 betreffende de gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit in werking. Dit voorstel van richtlijn legt gemeenschappelijke regels vast voor de organisatie en werkwijze van de elektriciteitsmarkt - zowel voor de productie, het transport als de distributie -, de toegang tot de markt en de rechten en plichten van de lidstaten.

De implementatie van deze richtlijn zal tot heel wat regulerende initiatieven moeten leiden. Een nieuw regulerend kader creëren zal op zich niet voldoende zijn om tot meer mededinging in de Europese elektriciteitsmarkt te komen. Bij de keuze van de netbeheerders zal er zorg voor moeten worden gedragen dat er effectief concurrentie ontstaat. Er moet vooral zorg voor worden gedragen dat de liberalisering niet leidt tot overregulering. Het toekomstig reguleringsstelsel moet efficiënt en eenvoudig zijn.

Er dienen zich heel wat verschillende opties inzake reguleringsvormen aan, die allen op hun merites,

zowel op economisch, juridisch, sociaal als beleidsvlak, moeten worden beoordeeld.

Het uiteindelijk gekozen reguleringsstelsel zal waarborgen moeten inhouden voor de realisatie van de Vlaamse beleidsopties, vooral inzake de verdere ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen, de aanmoediging van het rationeel energiegebruik, de bevoorradingszekerheid en niet in het minst het industrieel beleid.

Om tot een coherente visie en voorstellen voor eventuele noodzakelijke aanpassingen aan het Belgisch reguleringsstelsel te kunnen komen, heb ik op 18 december 1996 een studieopdracht uitbesteed aan de Ufsia-Stem. Deze studieopdracht heeft een looptijd van 6 maanden en zal dus medio 1997 beschikbaar zijn. Het overleg met de federale regering over de in te nemen standpunten verloopt via Enover. Dat is het Energieoverleg federale overheid en gewesten.

Met het antwoord op deze interpellatie denk ik aangetoond te hebben dat er op korte termijn reeds heel wat initiatieven op touw werden gezet om het Vlaams energiebeleid inhoud te geven. In de komende maanden zullen zich nog een aantal initiatieven aandienen. Ik zal alleszins in de beleidsnota Energie voor 1998, die in het najaar in het Vlaams Parlement wordt neergelegd, een verdere opvolging van de uitvoering van de beleidsbrief Energie opnemen.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer de voorzitter, wij danken de minister voor het goed gedocumenteerd en uitgebreid antwoord op de verschillende aspecten. We zien vooruitgang voor het opstarten van Vireg, waar op het vlak van personeel inderdaad iets gebeurt. Op het vlak van de normerende bepalingen, bijvoorbeeld de isolatiereglementering, stel ik vast dat u geen specifieke regeling voor isolatie voorstelt, maar dat u tot een globale benadering en een hertekening van de reglementering wilt komen. We zullen zien in welke zin een en ander concreet gestalte krijgt in de loop van de volgende maanden.

We zijn toch nog vragende partij voor het WKK-gebeuren. U geeft zelf aan dat er heel wat kan gebeuren op het vlak van prijsbeleid. We hopen dat de studie, die aan de Ufsia-Stichting Energie-Milieu (STEM) is toegekend, tijdig resultaten oplevert om het gesprek op federaal niveau te beïnvloeden. Op basis van deze resultaten kunt u een

Schuermans

aantal zaken inbrengen. Rond de zomer zullen op federaal niveau immers een aantal beslissingen genomen worden.

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wil op vier details van uw antwoord terugkomen. Eerst en vooral zegt u dat we een aantal financieel interessante voorstellen formuleren voor de gemeenten in verband met het rationeel energieverbruik. Moet ik in de toekomst kijken of bent u daar al mee klaar ? Zit het al in een fase van uitvoering ? Op welke termijn ziet u dat ?

Ten tweede hebt u een bedrag genoemd van 197 miljoen frank, in verband met hernieuwbare energiebronnen. U hebt een ingewikkeld Engels woord gebruikt. Ik heb dat maar half begrepen. Misschien kunt u dat vertalen.

Ten derde wil ik wat zeggen over de isolatiereglementering. De heer Schuermans gaar er wat snel over, al voel ik me niet geroepen om het gelobby van de gasector te verwoorden. Een aantal collega's lenen zich daar beter toe.

Zich verbergen achter het verstrengen van een K-norm voor isolatie van woningen is, mijns inziens, niet verstandig. Als een sector een aantal concrete vernieuwde technologieën aanreikt waarbij ze erin geslaagd is om die energiebesparing heel spectaculair door te drijven, denk ik niet dat men sanctionerend moet optreden. Misschien is het beter om te denken aan promotie en stimulering. De controle kan een positief effect hebben. U kunt eventueel tussenkomen in de meerkost van zo'n initiatief voor het individu.

Ten vierde wil ik iets zeggen in verband met de warmtekoppeling. De heer Schuermans zegt dat hij genoeg neemt met het feit dat de minister vragende partij is. Men was het al in 1995 eens over het feit dat men een belachelijke prijs geeft voor energie die wordt teruggeleverd. Ik geef toe dat dit geen typisch Vlaams probleem is, het is Europees. In de omringende landen spelen de energiebedrijven dezelfde nefaste rol. We moeten ons daar niet bij neerleggen. Als de Vlaamse overheid het erover eens is dat precies de tarifiering de flessenhals is om velen ervan te weerhouden te investeren in de warmtekoppeling, moeten wij vragende partij zijn.

Er zijn een aantal Vlaamse dossiers waarin we duidelijk kunnen meespreken - ik moet niet verwijzen naar de contracten met de intercommunales. Als we het ernstig menen en als we overtuigd zijn van het feit dat de problematiek zich situeert rond de tarifiering, moeten we een stelling innemen.

De voorzitter : Mijnheer de minister, ik wil een vraag stellen. U zegt dat de overheid een voorbeeldfunctie heeft. Dat is juist. U zult dat in praktijk brengen voor het nieuw administratief gebouw van de Vlaamse Gemeenschap te Hasselt. De Vlaamse Gemeenschap heeft recent veel gebouwd in Brussel, en de voorbije jaren zijn heel wat gebouwen in dienst genomen. Er staat bovendien nog heel wat op stapel. Betekent dat dan dat voor die gebouwen geen bijzondere aandacht is besteed aan het energiegebruik ?

Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer Schuermans, u hebt een aantal vaststellingen gedaan. In de volgende maanden moeten we een aantal initiatieven concretiseren in verband met de WKK en de Ufsia-Stem. We zullen wel een aantal tussentijdse verslagen krijgen zodat we op die manier een aantal conclusies kunnen inbrengen in de discussies die we op federaal niveau zullen voeren. De studie-opdracht heeft een looptijd van zes maanden.

Wat de voorbeeldfunctie van de gemeente betreft gaan we stimulerend optreden. De gemeenten kunnen studies en audits laten uitvoeren over het besparingspotentieel van hun eigen infrastructuur. We hebben een enveloppe van 415 miljoen frank waar een deel van kan worden gebruikt om de kosten van de studies te dragen. Op die manier proberen we die voorbeeldfunctie in te vullen.

Wat de Vliet-programma's betreft, zal een oproep worden gedaan aan alle onderzoeksinstanties om voorstellen in te dienen. We zullen onze selectie maken op basis van een advies dat midden juli 1997 wordt uitgebracht door het IWT. We zullen dan een definitieve beslissing nemen.

Over de gebouwen van de Vlaamse Gemeenschap kan mijn medewerker misschien wat meer vertellen. Ik ben absoluut geen specialist in zake.

De gebouwen waar men naar verwijst zijn het Markies- en het Boudewijngebouw. Op zich zijn die gebouwen geen eigendom van de Vlaamse overheid. Het Markiesgebouw is eigendom van AEG. Het is correct dat er in het verleden minder aandacht voor energiezuinig gebouwen bestond,

Van Rompuy

zowel bij overheid als bij de particulieren. Dat bewustzijn groeit echter, en ook voor bijvoorbeeld het Markiesgebouw zijn we momenteel aan het onderzoeken in hoeverre een aantal aanpassingen mogelijk zijn zoals relightings om het energiebewuster te maken. Men werkt ook nog aan het nieuwe gebouw. We hebben dat nu gelanceerd in samenwerking met het kabinet van minister Demeester-De Meyer om daar nu een bijzondere aandacht aan te besteden.

Ik weet niet op welke manier de gebouwen nu geconcipieerd worden en ook niet hoe het met de eigendomsrechten zit. Het is evident dat enkele jaren geleden, toen het Markiesgebouw werd gebouwd, men wel degelijk rekening heeft gehouden met rationeel energiegebruik, maar dat men toen, zoals trouwens ook nu nog het geval is, in vele gevallen redeneerde in functie van de energieprijs. En men kan dus wel nog een stapje verder gaan.

Er worden nu studies aangeboden, zelfs door derde-partijfinanciering, om bijvoorbeeld de verlichting te verbeteren, ondanks het feit dat het een nieuw gebouw betreft. Ik neem aan dat, in het gebouw dat nu wordt gebouwd voor Openbare Werken, diezelfde mensen naar die projectleiders gaan en vragen om onmiddellijk dergelijke verlichting te mogen aanbrengen, want die is op dit ogenblik al economisch verantwoord.

De voorzitter : Als u mij toestaat, zou ik daar graag even op inpikken. Ik heb mijn vraag reeds gesteld bij het bezoek aan ETAP. En het antwoord dat ik toen heb gekregen van uw medewerker, mijnheer de minister, met name dat deze gebouwen geen eigendom zijn van de Vlaamse Gemeenschap, vond ik een zeer weinig bevredigend antwoord. Het kan inderdaad zijn dat deze gebouwen geen eigendom zijn van de Vlaamse Gemeenschap, maar het zijn uiteraard projectfinancieringen waarbij gebouwd wordt in functie van de wensen en de eisen die de Vlaamse Gemeenschap aan dit specifieke gebouw stelt.

Wat ik ook verwonderlijk vind, is dat men nog altijd geen concreet antwoord geeft op de vraag wat inzake rationeel energiegebruik voor die drie gebouwen is gedaan. Ik zou dus wel eens willen weten wat voor die drie specifieke gebouwen gedaan is op het vlak van rationeel energiegebruik.

Minister Eric Van Rompuy : Als promotoren van energiezuinig apparatuur contact opnemen met

de Dienst Gebouwen, moeten wij vaststellen dat die Dienst altijd doorverwijst naar de eigenaar van het gebouw. De eigenaar van het gebouw zegt dan op zijn beurt dat hij daar geen financieel voordeel uit kan halen en dat de werkingskosten ten laste vallen van de huurder, die de investering dan maar moet doen. Op deze manier komen we in een ping-pongspel terecht en wordt eigenlijk nooit concreet geïnvesteerd.

Dat moeten we doorbreken. Daarom is het overleg met het kabinet van minister Demeester-De Meyer zo belangrijk, want dit kabinet is bevoegd voor het onroerend patrimonium van het Vlaams Gewest. We moeten tot een ommekeer in het denken komen, met name dat men door derde-partijfinanciering niet zelf onmiddellijk moet investeren in bijkomende apparatuur, en dat men geen onmiddellijke investeringskost heeft die men onmiddellijk kan terugverdienen via energiebesparing zonder bijkomende budgettaire lasten.

De voorzitter : Ik zou graag hebben dat u dat in de toekomst ook eens effectief laat nakijken. Maar ook dit antwoord - en we kunnen daar nu niet verder op ingaan - is dus geen antwoord op de vraag die ik stel. De vraag is wat daar nu concreet is gebeurd. Had men toen, vanuit de Vlaamse administratie, die vraag gesteld, dan had men natuurlijk die werken op uw wensen uitgevoerd en was dat kostenplaatje wellicht enigszins anders geweest, althans toch op korte termijn. Maar u zult dat dan normaal gezien, als de logica van REG klopt, toch moeten terugvinden in de uitbatingskosten.

Minister Eric Van Rompuy : Dit is een terechte opmerking, maar ik denk dat we, na contact met het kabinet van minister Demeester-De Meyer, dit soort eisen mee moeten nemen en dat een en ander moet worden ingebouwd in de ontwerpfase van de ontwikkeling van ons onroerend patrimonium.

De heer Robert Voorhamme : Ik heb hierbij twee randbemerkingen. Ten eerste : de gebouwen voor de Vlaamse overheid worden bij mijn weten volgens de formule van huurkoop neergezet. Dat betekent dat het Vlaams Gewest na zo'n twintig jaar eigenaar wordt en in dat opzicht meer dan alleen een loutere huurder is en meer dan een loutere huurdersverantwoordelijkheid kan opnemen. Men kan in dat opzicht een meer verregaande inbreng hebben in het gesprek met de promotoren die het gebouw neerzetten.

Ten tweede : hier in de toekomst rekening mee houden lijkt mij enigszins achter het net vissen,

Voorhamme

alleszins wat de huisvesting in Brussel betreft. Indien ik goed ben ingelicht, is in Brussel de laatste grote toewijzing voor het onderbrengen van de overheidsadministratie inmiddels gebeurd. Die projecten zijn allemaal beslist. Ze staan er en ze zijn in gebruik genomen, of de projecten die nog moesten worden gerealiseerd om aan de behoeften tegemoet te komen, zijn beslist. Hierbij moet men ook nog één gebouw tellen dat nog moet worden afgewerkt en een ander dat principieel beslist is. Na deze projecten kan men verwachten dat er geen grote projecten meer zullen plaatsvinden in het gebouwenbeleid van de Vlaamse Gemeenschap.

Voor de komende decennia is de administratie definitief gehuisvest. Op zich is dit geen slechte zaak, maar inzake het rationeel energiegebruik en de voorbeeldfunctie van de overheid volstaat het niet te zeggen dat we in de toekomst beter op onze tellen zullen letten. Er moet ook worden nagedacht over de manier waarop we in de komende decennia een soort aanpassing kunnen inbouwen die als nog die voorbeeldfunctie realiseerbaar maakt.

Een en ander is al meermaals ter sprake gekomen in de commissie, zowel bij de bespreking van de beleidsbrief van de minister als bij het werkbezoek en de discussie met specialisten uit de sector bij ETAP. Ik denk dat we mogen verwachten dat het antwoord van de minister gewag zou maken van de mogelijke omschakeling van de gebouwen, en niet alleen van hoe de nieuwe gebouwen er zullen uitzien.

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer de minister, ik meen dat ik geen antwoord heb gekregen op twee van mijn vier vragen.

Minister Eric Van Rompuy : In verband met uw laatste punt, de specifieke tarieven bij gebruik van WKK, moeten we, zoals u gevraagd hebt, harder op tafel slaan. Ik denk trouwens dat ik dat ook gezegd heb, namelijk dat onze vertegenwoordiger in het controlecomité dat dossier opvolgt. De inspanningen die gebeuren zijn immers onvoldoende voor de kleinschalige WKK-toepassingen en lagere tarieven zouden een aanzienlijke stimulans betekenen.

Ik dacht dat dit uw derde vraag was.

De heer Jean-Marie Bogaert : Dat was mijn vierde vraag. De derde vraag hield verband met de nieuwe technologieën die de glassector ons aanreikt en waarvan u zegt dat het niet opportuun is in te gaan op hun voorstellen om de isolatienorm voor de

glassector te verhogen. Ik kan daar voor een deel inkomen, maar ik draai dit om en stel u de vraag of u, als overheid, bereid zou zijn om stimulerend op te treden wanneer mensen ten individuele titel het initiatief nemen om deze duurdere investering te doen, in plaats van te normeren en dan te moeten controleren.

Minister Eric Van Rompuy : Ik denk dat een subsidiëringpolitiek heel moeilijk is, omdat het over een veelvoud aan initiatieven en kleine bedragen gaat. Dit heeft te maken met de globale huisvestingspolitiek.

We moeten dit globaler bekijken en streven naar de invoer van een energieprestatienorm zodat de energetische kwaliteit van een woning niet alleen wordt bepaald door de thermische isolatie, maar veel ruimer wordt benaderd. Er moet ook rekening worden gehouden met aspecten zoals koeling, verlichting, comfort, ventilatie, verwarming, enzovoort.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer de voorzitter, vaak heeft een globale aanpak meer effect dan geïsoleerde acties. Dit punt zal eveneens aan de orde komen in andere commissies van het Vlaams Parlement. Wat deze problematiek betreft, is er nog een hele weg af te leggen. Het leggen van specifieke klemtonen mag evenwel niet bij voorbaat worden uitgesloten.

De voorzitter : Er zal een voorstel van decreet worden ingediend dat een aantal voorstellen met betrekking tot de glassector bevat. We zullen hierop later terugkomen.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Robert Voorhamme tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de recente ontwikkelingen binnen Tractebel en het strategisch beleid van de regering inzake energie- en nutsvoorzieningen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Voorhamme tot de heer Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de recente ontwikkelingen binnen

Voorzitter

Tractebel en het strategisch beleid van de regering inzake energie- en nutsvoorzieningen.

De heer Voorhamme heeft het woord.

De heer Robert Voorhamme : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, toen in 1989 de Generale Maatschappij werd overgenomen door de Franse holding Suez, ontstond er enige ontredening in het Belgisch economisch bestel. Plots was men zich namelijk bewust van de enorme invloed die de dochtermaatschappijen van de Generale Maatschappij nog hadden op de nationale en de Vlaamse economie. De ongerustheid die toen opborrelde, kwam eveneens tot uiting in het verankeringsbeleid. Men vreesde dat onze economie aan slagkracht zou moeten inboeten.

Intussen werd aan het begrip verankering een andere invulling gegeven. Van bij zijn aantreden heeft de minister sterk de nadruk gelegd op de behoefte om in Vlaanderen tot een meer endogene groei te komen. Door de problemen bij Renault is de problematiek van de buitenlandse invloed op onze regionale economie opnieuw zeer actueel.

Sinds de overname van de Generale Maatschappij in 1989 is er al heel wat gebeurd. De structuur van de holding werd aangepast. De Generale Maatschappij bezit evenwel nog steeds een aantal belangrijke dochtermaatschappijen die in sterke mate bepalend zullen zijn voor de toekomst van de Vlaamse economie. In deze vervelende situatie zijn er een aantal initiatieven genomen die nieuwe elementen aan het licht hebben gebracht.

Toen de groep van Albert Frère zijn Tractebel-aandelen verkocht aan de Generale Maatschappij, kwam er een fundamentele wijziging in het Belgisch eigenaarschap. De Generale Maatschappij had nu namelijk de controle over de enige Belgische nutsgroep, Tractebel. Suez, de groep waartoe de Generale Maatschappij behoort, controleert de meeste Belgische nutssectoren, namelijk Electrabel, Distrigas, het studie bureau Tractebel Engineering, Fabricom, een belangrijke toeleverancier die de installaties beheert, en Watco, een dochteronderneming van Fabricom die vooral actief is in de afvalverwerkende sector.

Op die manier kwam reeds een vrij verregaande vorm van omgekeerde verankering tot stand, namelijk de verankering van Vlaanderen door een Franse maatschappij. Dit is onder meer het gevolg van de structuur van de energiesector. In het parle-

ment werd reeds uitvoerig gesproken over de nefaste gevolgen hiervan. Tijdens het bezoek aan ETAP werd duidelijk dat deze structuur niet geschikt is om een rationeel energiebeleid te voeren.

Tevens worden al deze ondernemingen gecontroleerd door de groep Suez die een Frans-economisch beleid voert. Rekening houdend met deze evolutie vond de Generale Maatschappij het noodzakelijk om de inkapselingsoperatie van Vlaanderen door te voeren. Men vreesde namelijk dat anders de kritiek op dit soort van eigendomsschap van zeer belangrijke economische sectoren te groot zou worden.

Mijnheer de minister, volgens de gespecialiseerde pers zou uzelf samen met de minister-president en minister Demeester-De Meyer, rond de tafel hebben gezeten met de heren De Keersmaecker, Vinck en Lippens van de Generale Maatschappij, onder leiding van de heer Leysen. Er wordt beweerd dat er ongeveer vijftien bijeenkomsten zijn gehouden die telkens zeer lang hebben geduurd en die hebben geleid tot het zogenaamde pacificatieakkoord. Op dat ogenblik was er nog geen sprake van bewegingen op de Franse beurs en bij de Franse maatschappijen zoals vandaag. Een drietal mensen zijn toegetreten tot het strategisch comité van de groep Tractebel, namelijk de heer Dieusaert, een topman van BASF en tevens de grootste energiegebruiker in België, de heer De Keersmaecker, oud-minister en bestuurder bij Union-Minière en Tractebel en de heer Roos, voorzitter van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid die een bijzondere adviesfunctie krijgt.

Mijnheer de minister, het is opvallend dat het steeds gaat om mensen uit CVP-kringen. Ik ga er dan ook vanuit dat u goed geplaats bent om terzake meer duidelijkheid te geven. Het wordt vrij ingewikkeld wanneer de populaire topman Gerard Mestralet te kennen geeft dat Tractebel de ruggengraat wordt van de groep Suez. Voorzichtigheids halve spreekt men nog over twee sectoren, namelijk de financiële sector en de nutssector, zijnde Tractebel. Sommigen beweren evenwel dat in de toekomst alleen de nutssectoren de werkelijke ruggengraat van de groep Suez zouden vormen.

De heer Mestralet probeert om binnen Suez orde op zaken te stellen en hij heeft intussen zijn oog laten vallen op Lyonnaise des Eaux, een groep die eveneens heel wat problemen heeft gekend en waar men eveneens in verkeerde sectoren heeft geïnvesteerd. Men hoopt om bij Suez het nodige geld te vinden. Blijkbaar wordt dit in de Franse

Voorhamme

beurskringen niet meer zo sceptisch bekeken als destijds het geval was. Lyonnaise des Eaux heeft in Frankrijk niet precies dezelfde functie als Tractebel in België, maar het is eveneens een belangrijke nutsgroep, niet op het vlak van de energievoorziening, maar wel op het vlak van de watervoorziening en de afvalverwerking.

Indien deze fusie zou doorgaan, en de grootmoeder en feitelijke machthebber van Tractebel tegelijkertijd de gedeeltelijke concurrent en zeker de aanvullende partner van de nutssectoren zou worden, zitten we opgescheept met het grootste monopolie inzake de nutsvoorzieningen. Het lijkt alsof de Generale Maatschappij in deze constructie een overbodige tussenstap is geworden. Onze vertegenwoordigers, die niet over het nodige kapitaal beschikken, vertegenwoordigen alleen zichzelf en het symbool Vlaanderen. Ik vraag me dan ook af of zij werkelijk enige invloed zullen kunnen uitoefenen.

Het is misschien overbodig om het nog eens te zeggen, maar deze evolutie moet toch meer dan alleen wenkbrauwengefrons veroorzaken. Deze nutssectoren zijn immers zowel rechtstreeks als onrechtstreeks van cruciaal belang voor onze toekomstige economische ontwikkeling. Ze zijn rechtstreeks van belang, omdat hun louter gewicht in onze economie vrij aanzienlijk is. Het prijzenbeleid dat zij voeren - of opdringen, eveneens via de structuur van de sector - is zeer belangrijk voor onze samenleving en onze economische ontwikkeling. Bekijk ik in de elektriciteitssector bijvoorbeeld de verhouding tussen de tarieven van de grootindustrie enerzijds en het huishoudelijk verbruik en de kleinindustrie anderzijds, dan zie ik telkens de grootste spanning van alle vergelijkbare Europese landen. Is dat goed voor onze economische ontwikkeling? Ik weet het niet, maar ik denk in feite van niet.

Ik merk bovendien dat de belangrijkste vertegenwoordiger van de consumenten van de grootindustrie op zijn eentje een grote hap van de hele energieproductie, zeker ook van Distrigas, voor zijn rekening neemt. Het lijkt me vrij ongeloofwaardig dat die daarin de Vlaamse strategische belangen mee verdedigen. We hebben hier immers te maken met een nog groter belangenconflict.

We hadden het hier reeds over dat prijzenbeleid, net als over het rationeel energiegebruik. Dit laatste lijkt ondanks de door u geleverde inspanningen toch moeilijk van de grond te komen, zeker in vergelijking met het buitenland. We pleiten vaak voor

een omgevingsbeleid om investeringen aan te trekken. Telkens heeft men het er dan over dat het bij een omgevingsbeleid niet alleen over energievoorziening gaat, maar ook over het voorhanden zijn van zuiver water - met alle kosten die dat impliceert - en de wijze waarop afval kan en moet worden verwerkt. Ook de ontwikkeling van die laatste sector is uitermate belangrijk.

Verder blijkt nu reeds uit de succesvolle activiteiten van Tractebel het belang van de technologische ontwikkeling, die wordt gedragen door die nutssectoren. Mijns inziens zal dit belang steeds toenemen. Onze economie moet zich dan ook richten op die activiteiten die proportioneel een steeds grotere toegevoegde waarde inhouden, maar waarvan de toegevoegde waarde ook de realisatie van een grotere hoogkwalitatieve export toelaat. Mijnheer de minister, dat is de strategie achter uw vernieuwend ondernemerschap, de strategie achter uw endogene ontwikkeling. Wat dit betreft zijn deze sectoren cruciaal. We merken echter dat het monopolie dreigt te worden uitgebreid, en nog meer dreigt te worden gecontroleerd vanuit een Franse groepsstrategie. Uit recente voorbeelden blijkt dat een dergelijke strategie niet steeds overeenstemt met de wijze waarop we onze economie graag zouden zien evolueren.

Daarom, mijnheer de minister, wens ik een aantal vragen te stellen. Blijkbaar hebben anderen, maar dan vanuit een andere oogpunt, het gevaar ingezien. Zowel de federale premier als de federale minister van Economische Zaken hebben ondertussen reeds publiekelijk te kennen gegeven na te willen gaan hoe ze een mogelijke fusie tussen Suez en Lyonnaise des Eaux kunnen verhinderen. Ze verklaarden zelfs initiatieven in die zin te zullen ondernemen, net omdat dit de strategische belangen van ons land niet zou dienen. Door dit alles worden opnieuw vraagtekens geplaatst bij wat u destijds zelf in deze commissie aankondigde als een groot initiatief om een greep te krijgen op Tractebel, en wat uitmondde in dat zogenaamd pacificatie-akkoord. Ik stel dus vast dat de Generale Maatschappij op zich een non-event is geworden. Zelfs het voortbestaan van de Generale Maatschappij is in de huidige omstandigheden geen must meer. Waarschijnlijk zal de Generale Maatschappij worden opgesplitst in een aantal ondernemingen die ook wel belangrijk zijn, maar die waarschijnlijk niet meer zullen passen in de Suez-strategie. Andere ondernemingen zullen daarentegen meer worden gekoppeld aan Franse economische strategieën. Ik stel vast dat Tractebel, dat meer en meer in die Franse greep komt, in België en Vlaanderen

Voorhamme

over een feitelijke monopoliepositie inzake elektriciteit en gas beschikt.

In Trends, dat toch geen Belgicistisch blad is, verklaarde men onlangs dat Tractebel zowat de enige Belgische multinationale onderneming is die kan bogen op een expanderende exportmarkt, en dus de parel is waarmee elke federale minister in het buitenland gaat pronken. Mijnheer de minister, als zelfs Trends dat schrijft, dan zal het wel een kern aan waarheid bevatten. Anderzijds bent u zelf een pleitbezorger van endogene groei. Wat dat betreft bevindt u zich in een soort van trend : ik heb gehoord dat ook in Davos enigszins in die richting werd gepleit. Een dergelijke groei veronderstelt echter natuurlijk een totaal andere aanpak : geen aanpak vanuit een monopoliesituatie, maar integendeel het zoeken vanonderuit. Het samenkomen van die verschillende nutssectoren binnen één groep ligt dus helemaal niet voor de hand. Het zou eigenlijk beter zijn mochten deze nutssectoren eerder als aparte structuren kunnen werken en mocht Vlaanderen bijvoorbeeld wat dat betreft iets meer greep op de situatie krijgen. Dat is waarschijnlijk gemakkelijker dan de oefening die men nu tracht te maken.

Mijnheer de minister, wat is uw houding tegenover de recente ontwikkelingen bij Tractebel en achterliggende grootmoeders - die misschien moeders worden mocht de Generale Maatschappij wegvalen ? Wat is uw houding, zeker in het licht van de gesprekken die u meerdere malen hebt kunnen voeren met geprivilegieerde getuigen - laten we ze zo noemen - en het overleg dat u hebt kunnen voeren in eigen partij ? Er was ook sprake van kapitaalparticipatie in Tractebel : daarover was recent nog enige reactie vanwege de Kredietbank, maar dit alles klinkt niet erg geloofwaardig, gezien de bedragen waarover het gaat. Die zijn minuscuul in vergelijking met het totaliteit van het vermogen waarvan sprake is. Is dat nog een geldige denkrichting ? Werkt u daaraan nog verder ? Zeker in de huidige omstandigheden lijkt dit me helemaal niet evident.

Ik stel vast dat zowel premier Dehaene als minister Di Rupo initiatieven nemen in verband met een mogelijke fusie tussen Suez en Lyonnaise des Eaux. Welke initiatieven worden terzake op het Vlaamse niveau genomen of in welke mate is men bij de federale initiatieven betrokken ? Meer algemeen, wat is de strategie die u in Vlaanderen wenst te ontwikkelen ten overstaan van die zo strategisch belangrijke nutssectoren ? Daarover gaat het

immers toch uiteindelijk. Mij laat het eerder onverschillig wie er nu aandelen heeft van wat. Het komt er echter vooral op aan te weten of wij niet op de ene of andere wijze in de verkeerde richting worden gestuurd betreffende dat economisch beleid inzake die nutssectoren. Met andere woorden, is een meer assertieve houding van de Vlaamse overheid in deze niet gewenst ?

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer de voorzitter, ik zou me graag aansluiten bij deze interpellatie, daar ik de bezorgdheid van de heer Voorhamme deel. Meer specifiek wil ik ingaan op een klein maar niet onbelangrijk aspect, namelijk de in het vooruitzicht gestelde fusie tussen Suez en Lyonnaise des Eaux. Net als de heer Voorhamme heb ik vernomen dat zowel de premier Dehaene als minister Di Rupo contact hebben opgenomen met Frankrijk - met de heren Mestrallet en Monod, naar eigen zeggen om de zogenaamde energiebelangen van België veilig te stellen. Althans, dat las ik vorige vrijdag toch in een gezaghebbende Franstalige krant.

Naar men zegt in uitvoering van een oud wetsontwerp daterend van de tijd dat de heer Claes minister van Economische Zaken was, zou men trachten een zogenaamd gouden aandeel te verwerven. Met een gouden aandeel wordt bedoeld dat ze veto-recht zouden krijgen in de raad van bestuur van Electrabel. Klopt dat ? Is onze Vlaamse minister van Economie daarvan op de hoogte ? Zo ja, wat is zijn houding terzake ? Heeft de minister terzake zelf initiatieven genomen, in de zin dat hij contact heeft opgenomen met Frankrijk ?

In diezelfde krant lees ik dat minister Van Rompuy aanwezig wenst te zijn in het strategisch bestuur van Tractebel. Samen met de heer Voorhamme stel ik me dan echter de vraag hoe hij en de Vlaamse regering de strategie inzake Tractebel nu in feite zien evolueren. In zoverre ik me kan baseren op de ons bekende gegevens, is deze strategie dan niet strijdig met de strategie die men op federaal vlak wenst te ontwikkelen ? Ik lig er niet van wakker, maar ik had graag het standpunt terzake van de minister gehoord. In het verleden hebben we immers ook al discussies in de commissie gevoerd over dit onderwerp. Toen werd echter gezegd dat dit zich nog maar in de beginfase bevond, dat we nog even geduld moesten oefenen, dat we wel zouden zien hoe dit verder zou evolueren. Van officiële kant is men in elk geval vrij schaars met informatie, zodat we ons moeten baseren op minder controleerbare informatie. Mijnheer de minister, dit lijkt

Bogaert

me echter het uitgelezen ogenblik om deze commissie duidelijk mee te delen waaruit de strategie van deze regering bestaat.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik denk dat er daarnet inderdaad door de heer Voorhamme een vrij duidelijke paradox geschetst is in verband met het beleid dat de Vlaamse regering wil voeren op economisch vlak. De uitgangspunten zijn grotendeels correct. Men kan enkel vragen stellen bij de manier waarop die endogene groei - of hoe die ook mag heten - concreet wordt ingevuld en eveneens bij de economische ontwikkelingen die zich op dit ogenblik voordoen. Renault is daar een heel triest voorbeeld van. In elk geval ziet u heel duidelijk een situatie ontstaan van een echt monopolie in de nutsvoorzieningen.

Het interesseert me niet echt wie de eigenaar is van een aandeelhoudersschap, of het nu een Belgisch monopolie, een privémonopolie, een Vlaams monopolie, een Frans monopolie of God-weet-welk monopolie is. Die mensen zullen toch vanuit hun eigen ondernemerschap en hun eigen kapitalistische logica - om het oud woord nog eens te gebruiken - zorgen voor meer winst. Ze zullen dus kiezen in functie van hun eigen ontwikkeling, los van de regio of de staat waarin ze zouden zijn verankerd.

In elk geval ziet u dat de vrije markt een oligopolie en zelfs een monopolie doet ontstaan op het vlak van de voorzieningen die daarnet zijn opgesomd. De vraag die zich hieromtrent dan stelt is - ik weet dat het mode is om tegenwoordig een aantal EG-richtlijnen te hanteren - in welke mate er geen overtreding is van een EG-richtlijn inzake monopolievorming. Ik weet dat u een vrij bevoorrechte relatie hebt, mijnheer de minister, met Europees commissaris Van Miert. Kunt u die bevoorrechte relatie - in de positieve betekenis van het woord en een beetje cynisch gezegd - niet gebruiken om deze situatie aan te kaarten om via een Europese countering heel de situatie te hertekenen? Anders zullen we toch in heel moeilijke omstandigheden terecht komen.

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer de voorzitter, ik denk dat ik op het juiste ogenblik een inter-

pellatie krijg. Het is goed om de houding van de Vlaamse regering in dit dossier eens toe te lichten, zeker in het licht van de gebeurtenissen van de laatste dagen. Inderdaad, er is sprake van een mogelijke fusie tussen de Franse aandeelhouder van de Generale Maatschappij, de Compagnie de Suez en de Franse industriële groep Lyonnaise des Eaux.

Eerst zou ik een aantal punten naar voren willen schuiven over de filosofie van ons beleid en over hoe we dat beleid kaderen in onze filosofie van Vlaanderen Ondernemend Land. We hebben heel duidelijk naar voren gebracht dat we erop staan dat de strategische beslissingsautonomie van de in Vlaanderen gevestigde ondernemingen zo groot mogelijk is en dat we die, waar mogelijk, kunnen versterken.

Ten tweede hechten we veel belang aan lokaal ondernemerschap en in dat perspectief ook aan de groeikracht van onze eigen KMO's. We hebben dat punt herhaaldelijk benadrukt. Onze KMO's krijgen het moeilijk, zodra ze een bepaald niveau hebben bereikt, om deel te nemen aan internationale markten. Als overheid moeten we proberen om de toegang voor onze KMO's tot een aantal groeisectoren op wereldvlak - die er ongetwijfeld zijn - te vergemakkelijken. Het beleid van de strategische beslissingsautonomie en de groeikracht van onze KMO's is heel belangrijk.

Het begrip verankering verwees in het verleden te dikwijls naar een financiële en eigendomsverankering. Dat is een te eng begrip. Het kan zijn dat men door andere instrumenten een beslissingsautonomie zou kunnen realiseren die zeker gelijkaardige effecten heeft. De redenen voor een multinationale onderneming om in een land te blijven, worden niet alleen bepaald door het feit of de overheid of de lokale privé-sector al dan niet participaties heeft, maar wel door de aanwezige kennisautonomie. Dat is een belangrijker instrument van verankering dan de financiële of eigendomsverankering.

Eén van de middelen, naast kennis, om beslissingsautonomie af te dwingen is dat men aanwezig is in de beslissingsorganen; een aantal statutaire wijzigingen in vennootschapsstructuren kunnen daar ook toe bijdragen.

In het verleden hebben we ons geïnteresseerd voor het dossier van de Generale Maatschappij, Tractebel, enzovoort. Sommigen hebben zich afgevraagd waar de minister van Economie zich mee bezighoudt. Deze vragen komen zelfs voor op de eerste

Van Rompuy

pagina's van Trends. Er was daar bijna wekelijks verslaggeving over.

Na wat er de jongste dagen is gebeurd, blijkt dat we ons op het goede moment met dit dossier zijn gaan bezighouden. Men kan hierover van mening verschillen, maar een en ander kan belangrijke gevolgen hebben voor de Vlaamse economie. Van daar onze interesse voor dit dossier.

In september heeft de groep Albert Frère zijn belang in Tractebel verkocht. We hebben toen als Vlaamse overheid onmiddellijk de vraag gesteld wat de gevolgen daarvan zouden zijn voor de onderneming en of dit geen kans was voor Vlaanderen - niet voor de Vlaamse regering - om inspraak te krijgen in de beslissings- en beheerstructuren van Tractebel. We hebben ons toen niet uitgesproken over hoe dit moest gebeuren. Er zijn natuurlijk verschillende mogelijkheden. Men kan dit doen door een inbreng van Vlaamse financiële groepen in het aandeelhouderschap van Tractebel, of door een aanpassing van de beslissings- en bestuursstructuren door een opname van geloofwaardige Vlamingen.

Tractebel zal daar niet op ingaan, maar als we naar de cijfers kijken is dat inderdaad, zoals de heer Voorhamme zegt, een heel belangrijke groep. Ze heeft een omzet van 322 miljard frank, waarin het aandeel van buitenlandse operaties wel groeit - op dit ogenblik 10 tot 15 percent. Ze is dus heel belangrijk voor de economie. Wat ons in dat dossier interesseert is minder ingegeven door het belang van Tractebel op de lokale energiemarkten dan wel door de groeicapaciteit die Tractebel heeft op internationaal vlak. Om onze houding hieromtrent te begrijpen, is dit essentieel.

We kunnen trouwens kijken naar de artikels die de jongste tijd zijn verschenen in de internationale pers. In een artikel van de Herald Tribune verklaart de heer Bodson - en ik citeer : we forecast that 40 percent of profit will come from international activities by the year 2000 compared with 20 percent now. Einde citaat.

Ze zijn zich dus internationaal aan het ontwikkelen. Ze zijn actief in vijftien verschillende landen. Ze bouwen bijvoorbeeld een aantal nutsvoorzieningen in Kazachstan, Thailand, Chili, Argentinië, en Singapore en ze zijn ook actief in de milieusector. We stellen vast dat dit een internationale groeiemarkt is - een markt van de concessie-economie - waar onze KMO's ook zouden deelachtig zijn aan

een aantal contracten en activiteiten die de Tractebelgroep op internationaal vlak ontwikkelt. We moeten nu vaststellen dat onze KMO's de drempel naar Tractebel eigenlijk te hoog vinden. Ze kunnen niet in de groeiemarkt participeren. Tractebel, die op het internationale forum actief is, heeft ambities om er de volgende jaren nog sterker te spelen. Dit vonden wij een gelegenheid om Vlamingen aan te brengen. In het besturingscomité, het Strategisch Comité zoals dat heet, zijn geen Vlamingen aanwezig. We vonden dat er Vlamingen aanwezig moesten zijn. In dat comité worden een aantal belangrijke beslissingen genomen in verband met de ontwikkelingen van de Tractebel-groep. De aanwezigheid van Vlamingen zou een belangrijke troef zijn om de Vlaamse economie en de KMO's de mogelijkheid te geven aanwezig te zijn in die internationale groei van Tractebel.

Onze filosofie was ingegeven door motieven van endogene economische groei om eigen KMO's in een aantal sectoren, die de groeisectoren van morgen zijn, te introduceren. We stellen vast dat zo'n groep in Vlaanderen niet bestaat. Of we dat graag hebben of niet, ze is er niet. Ik denk niet dat de overheid ze moet oprichten. We wilden van de economische ontwikkeling gebruik maken om Vlamingen rechtstreeks te betrekken bij het strategisch beslissingsproces.

Het standpunt van de regering is overgemaakt aan de leiding van Tractebel, de Generale Maatschappij en Suez. Ik verzet me tegen het begrip dat de heer Voorhamme gebruikt, met name het pacificatieakkoord. Het heeft niets met pacificatie te maken, we hebben geen enkele toegeving gedaan. We hebben de wens uitgedrukt om als Vlamingen aanwezig te zijn.

De heren Dieusaert en De Keersmaeker zouden worden benoemd in het strategisch comité van Tractebel. Professor Roos wordt technologisch adviseur van de voorzitter van het directiecomité, de heer Bodson. De Vlaamse financiers werden uitgenodigd om te participeren in het aandeelhouderschap van Tractebel. Dit gaat niet om een participatie van de overheid, het is niet de GIMV die zou deelnemen : Vlaamse financiële groepen, daar gaat het om.

De Generale Maatschappij heeft voorgesteld om een investeringsfonds te helpen financieren dat zich zal richten op nieuwe bedrijven in technologische sectoren. De Generale Maatschappij zal daar een minderheidsparticipatie in nemen. Het beheer van dit fonds zou ook autonoom gebeuren.

Van Rompuy

Ik wil beklemtonen dat de Vlaamse regering in ruil voor deze voorstellen geen enkele belofte heeft gedaan aan Tractebel, noch aan de Generale Maatschappij, noch aan Suez. Het is geen pacificatieakkoord.

De benoemingen van de heren Dieusaert en De Keersmaeker zullen in de loop van volgende weken of dagen gebeuren. Professor Roos heeft eerder een technologische adviesfunctie. Hij is de vorige voorzitter van de Vlaamse Raad van Wetenschapsbeleid. Hij is actief in het Vlaams bedrijfsleven.

Op geen enkel moment meende de Vlaamse regering dat het nuttig zou zijn dat Vlaamse financiers een participatie zouden nemen in Suez. Dat was een hele discussie. Moet men invloed krijgen in Suez of in Tractebel? Indien bepaalde privé-persoonen dat ambiëren, dan kan dat voor ons. Het interesseerde ons voornamelijk op het niveau van Tractebel, waar de concrete investeringsbeslissingen genomen worden en waar we de flow-back wensden te realiseren naar de KMO's toe. We waren geïnteresseerd in een operationele deelname van Vlamingen aan het beslissingsproces van Tractebel.

De nakende benoemingen zijn een gunstige evolutie om drie redenen. Ten eerste, de benoeming opent de weg voor een grotere betrokkenheid van Vlaanderen bij de strategische beslissingen bij Tractebel, zonder dat Vlaanderen een participatie moet nemen in het kapitaal.

Ten tweede, niets sluit uit dat de Vlaamse financiers in de loop van de volgende periode een participatie zouden nemen. Indien ze dat doen zal dat met meer kennis van zaken zijn. We hebben op die manier ook meer zicht op de toekomstmogelijkheden van Tractebel voor onze KMO's.

Ten derde, het stelt Vlaanderen in staat om nu reeds te anticiperen op mogelijke veranderingen bij Suez door een begin te maken met de beslissingsverankering van Tractebel. We zullen in de volgende weken twee Vlaamse bestuurders hebben in het strategisch comité van Tractebel. Ik lees in de pers dat de federale overheid dat probleem nu ook ontdekt. We zijn daar maanden mee bezig geweest en we zullen een aantal mensen hebben die in de beslissingsstructuren aanwezig zijn. Tegenover Tractebel en de Generale Maatschappij houden we onze handen vrij. Het gaat hier niet over overheidsbenoemingen, maar over Vlamingen die daar zullen zetelen.

Ik antwoord graag op de gestelde vragen. De Generale Maatschappij kijkt nog altijd goedgezind uit naar een mogelijke participatie van Vlaamse financiers in het kapitaal van Tractebel. Er zijn informele contacten geweest tussen de Generale Maatschappij en een aantal Vlaamse financiers. Het is duidelijk dat de overheid geen directe partij is en wenst te zijn bij de contacten over de financiële participatie. Op dit ogenblik zijn er nog steeds gesprekken tussen de financiers en de Generale Maatschappij. Ik wil duidelijk stellen dat vanuit de overheid geen engagementen zijn genomen.

We volgen met grote aandacht de ontwikkelingen omtrent de mogelijke fusie tussen Suez en Lyonnaise des Eaux. Er zijn een aantal duidelijke gevaren voor Tractebel, een verlies aan strategische beslissingsautonomie van Tractebel, een afbouw van de internationalisatieplannen van Tractebel en het aanwenden van de cashflows die in Vlaanderen met milieu en energie worden verdiend voor activiteiten van Lyonnaise des Eaux.

Dat zijn drie gevaren die ons bedreigen. We zijn even bezorgd als de Vlaamse minister-president in verband met deze ontwikkeling. We stellen ook duidelijk dat we hopen dat de fusie niet zal doorgaan. Dat is ook het standpunt van de Vlaamse regering. De voorzitter van de commissie zegt me ook dat er vanuit Europa bezwaren kunnen zijn. Ik wens me daar niet over uit te spreken.

De heer Karel De Gucht : Ik heb me daar ook niet over uitgesproken. Ik heb wel de vraag gesteld of er geen problemen kunnen zijn op Europees niveau. Er wordt een monopolie gecreëerd in meer dan één lidstaat.

Minister Eric Van Rompuy : We zullen dat aan de heer Van Miert vragen. Indien de fusie wel zou doorgaan, zijn er een aantal opties om de mogelijke gevaren van de fusie te beperken. Het is duidelijk dat we de benoeming van de Vlaamse bestuurders zo snel mogelijk verwezenlijkt willen zien. Zo kunnen ze binnen de structuren hun zegje hebben over de verdere ontwikkeling van Tractebel.

De integratie van de internationale activiteiten van Tractebel binnen de Tractebel-groep moeten zo snel mogelijk worden gerealiseerd zodat ze niet worden afgesplitst van Tractebel en overgelaten worden aan Lyonnaise des Eaux. Een aantal internationale activiteiten worden op dit ogenblik ontwikkeld bij Powerfin. Er zou een fusie tot stand kunnen komen tussen Tractebel en Powerfin.

Van Rompuy

De Generale, gecontroleerd door Suez, controleert 65 percent van Tractebel. Indien er een fusie tot stand zou komen tussen Powerfin en Tractebel zou het aandeel daarvan zakken tot 50,3 percent. De andere aandelen zouden in handen komen van groepen op de beurs. Zo komt er een ander beeld tot stand. De controle van de Generale is daar uiterst beperkt en in het ander pakket kan er een sterke impact zijn van andere aandeelhouders.

De beslissingsonafhankelijkheid van Tractebel moet statutair worden verzekerd. Ik geloof dat er een aantal ontwikkelingen mogelijk zijn om in de statuten de onafhankelijkheid te verzekeren. Vanuit de federale overheid is men te eng bezig met Electrabel.

De Generale Maatschappij en Suez mogen hun aandeelhouderschap van Tractebel niet verder opdrijven. We zijn ervan overtuigd dat wanneer een groot deel van de aandelen van Tractebel op de beurs terechtkomt of bij groepen die onafhankelijk zijn van de Generale, Suez en Lyonnaise zullen worden gedwongen de huidige strategie van Tractebel verder te ondersteunen. Ik verwijs hier ook naar de mogelijke fusie tussen Tractebel en Powerfin. We hopen dat de fusie niet doorgaat. Indien ze doorgaat, moeten deze elementen de gevaren van de fusie beperken. Als Vlaamse overheid hebben we op het juiste moment hulp geboden aan initiatieven die geleid hebben tot het aanwerven van een aantal mensen in het strategisch comité. In de komende maanden zullen zij Vlaanderen mee steunen.

Er zijn vragen gesteld in verband met energie en nutsvoorziening. We hebben bij de interpellatie van de heer Schuermans de kans gehad op een aantal dingen in te gaan. Het energiebeleid ressorteert voor een stuk nog onder de federale overheid. Het controlecomité is daar erg belangrijk. We pogen op Vlaams niveau een beleid te voeren van rationeel energieverbruik.

Ik zie niet goed in welke hinderpalen zouden worden opgeworpen om dit beleid verder te realiseren. Ik heb trouwens op dat vlak al een aantal initiatieven aangekondigd. In verband met de eigendomsverankering van Suez zullen de marktstructuren op de Vlaamse energiemarkt dus niet wijzigen. De marktaandelen die Tractebel hier bezit via Electrabel en Distrigas zullen door de fusie niet worden gewijzigd. Wel moet erop toegezien worden dat de cashflows, die met energie verdiend worden, ook

kunnen blijven geïnvesteerd ten bate van de Vlaamse energiegebruiker.

Er is trouwens - en dit is daarnet ook naar voren gebracht in het laatste deel van de interpellatie van de heer Schuermans - een Europese liberaliserings-tendens waar marktposities afgebouwd kunnen worden. Dit is een evolutie die we ook ondersteunen en wat op Europees vlak gebeurt in verband met de organisatie van onze energiemarkten en wat we hier over Tractebel zeggen, mag niet in het minst afbreuk doen aan wat op Europees vlak gebeurt.

Ik begrijp niet goed wat de heer Voorhamme bedoelt met de vraag of de Electrabelstory de voorbode is van een Vlaams debacle om een einde te maken aan een energiemonopolie. Ik heb al gesteld dat de fusie niets aan de marktverhoudingen in België zal wijzigen. Wel bestaat het gevaar dat de cashflows afgeleid zouden worden, maar daarvoor is er nog altijd het controlecomité dat over de nodige instrumenten beschikt om dit tegen te gaan.

Wat een meer agressieve houding tegenover Tractebel en de Generale betreft, voeren we geen politiek naar één onderneming toe. We zijn gericht op alle ondernemingen en wij proberen alle instrumenten te gebruiken die de groeikracht van de Vlaamse economie kunnen versterken. Dit dossier verwijst naar het feit dat die groeidoelstelling essentieel is en wij proberen daar vanuit ons beleid maximaal gestalte aan te geven. Het gaat hier niet om het versterken van een monopolie, wel integendeel. Het gaat erom onze KMO's mee te laten profiteren van de internationale ontwikkelingen en op die manier onze endogene groei te versterken. Beslissingsautonomie is dus zeer belangrijk en het is goed dat hier een debat over wordt gevoerd.

Ik heb toevallig dit weekend een artikel gelezen in Economische Statistische Berichten over de corporate governance, de invloed van de aandeelhouders op het beleid, waarover op dit moment ook in Nederland een grondig debat gevoerd wordt. Dit is een heel belangrijk dossier, dat ook in Vlaanderen een stroomversnelling kan teweegbrengen in het debat over de wijzigingen in onze vennootschapsstructuren, die een rol kunnen spelen bij het versterken van de beslissingsautonomie van de hier gevestigde bedrijven. Ik denk daarbij in het bijzonder aan meer autonomie voor de directie en de raad van bestuur van onze ondernemingen zoals dit reeds geldt bij de banken.

Van Rompuy

Ook op dat vlak moet de federale regering dus initiatieven nemen. Dit is een heel belangrijk punt, alhoewel in Nederland eigenlijk de andere richting wordt uitgegaan. Uit het rapport van de commissie Peters van het najaar 1996 met de titel : corporate governance in Nederland, een aanzet tot verandering en een uitnodiging tot discussie, blijkt dat men in Nederland eigenlijk meer in de richting gaat van meer invloed van de aandeelhouders op het beleid, terwijl wij eigenlijk een stelling hebben geformuleerd die meer de andere richting uitgaat.

Ik heb deze uitleg misschien wat uitgebreider gedaan dan gebruikelijk voor een interpellatie, maar ik denk dan ook dat het hier een heel belangrijk debat betreft. Het laatste punt waarop we nog niet zijn ingegaan betreft de opsplitsing van Tractebel en het gevaar dat individuele energieproducenten nog gemakkelijker door buitenlanders zouden kunnen worden overgenomen. Er zijn hier dus zowel voor- als nadelen aan verbonden.

De heer Robert Voorhamme : Mijnheer de minister, als er sprake is van een pacificatieakkoord, dan neem ik aan dat dit misschien niet van u komt, maar wel van de andere kant van de tafel, met name van de mensen van de Generale Maatschappij die dit zo genoemd hebben en dat ook zo vermelden in de gespecialiseerde pers. Het is dus geen term die ik heb uitgevonden, maar een term die algemeen wordt gebruikt voor deze aangelegenheid.

Ten tweede vind ik uw voornemen om de endogene groei te versterken lovenswaardig. Ik vind het ook aannemelijk dat dit voornemen u drijft in deze materie, maar eerlijk gezegd vind ik de manier waarop het in de praktijk gebracht wordt vrij goedgelovig. Ik ben niet overtuigd, door wat er nu aan de gang is, dat de kennisautonomie niet zal inboeten bij een eventuele fusie met Lyonnaise des Eaux. Gezien de belangen zal de kennisautonomie automatisch gevrijwaard blijven. Ik heb daar geen enkel bewijs voor gevonden, tenzij u zegt dat de Vlamingen, die er nu ingebracht zijn, over veel meer kennis beschikken dan degenen die er tot nu toe zaten.

Maar zonder nu per se Belgicistisch of Franskiljons te moeten doen, kan ik toch wel aannemen dat degenen die zich in de beleidssfeer van Tractebel bevonden waarschijnlijk ook geen onnozele kinderen waren. U zegt dat we er een aantal geloofwaardige Vlamingen in moeten plaatsen en dat is dan de manier om de zaken voor Vlaanderen te oriënteren. Het feit dat u zelf spreekt over het comité

restreint laat mij toe om daar enige vraagtekens achter te plaatsen, want dit illustreert waarover het feitelijk gaat.

Ik stel me echter de vraag hoe die geloofwaardige Vlamingen gekozen zijn. Wie heeft ze gekozen ? Het valt toch op dat, wanneer dat niet-pacificatieakkoord tot stand is gekomen, het ging om beleidsmensen van één partij. Degenen die er nu in zeten en worden aangeduid, zijn toch ook mensen die duidelijk gelieerd zijn met diezelfde partij. Voor wie zijn dat nu de geloofwaardige Vlamingen ? Ik stel bovendien vast dat de heer Dieusaert tegelijkertijd rechter en betrokken partij is in deze aangelegenheid.

Dit is dus precies één van de verwijten die men de Belgische energiepolitiek toevoegt, met name dat hij eenzijdig gericht is op de grote industriële gebruikers en dat een en ander daardoor niet zal verbeteren. Als u zegt dat daar mensen zijn aangeduid, gaat het dan om een formeel akkoord voor de Vlaamse regering in een formele strategie van de Vlaamse regering met een privé-groep ? Of heeft die privé-groep eerder gevraagd de heer Dieusaert en de heer De Keersmaecker een promotie te geven, aangezien die er al lang zijn, en ook de heer Roos, die die groep niet verkeerd gezind is, erbij te betrekken ? Gebeurt dat zo ? En met welk mandaat zitten die mensen daar dan ? Want als Vlaanderen daar zijn belangen behartigd moet zien, gaat dat dan via een mandaat ? Aan wie komen die mensen uitleg verschaffen ? Welke garanties hebben die gekregen ? Hoe zijn ze daarvoor geselecteerd ? En als het dat allemaal niet is, dan denk ik dat het eerder om een schaamlapje gaat.

Ik stel mij dus de vraag of die internationale groei - die inderdaad zeer belangrijk is en die mogelijkheden biedt voor Vlaamse ondernemingen - nu beter wordt gerealiseerd via Tractebel, waarvan u zelf zegt dat dit verder ligt van de sectorale specialiteiten, of dat ze niet veeleer rechtstreeks via de dochters zouden kunnen worden opgezet.

Powerfin is in feite de buitenlandse tegenhanger van Electrabel. De verantwoordelijken van Electrabel hebben ingezien dat ze op de Europese markt een cashfunctie moeten opbouwen. Via een participatiestructuur tussen Tractebel en een gedeelte van Electrabel, heeft men een buitenlandse poot ingeplant, namelijk Powerfin. In feite gaat het alleen om de europeanisering van Electrabel.

Vervolgens kom ik terug op Suez. Door het niet-pacificatieakkoord heeft Vlaanderen geen bijko-

Voorhamme

mende waarborgen gekregen. Wezenlijk is er niets veranderd. Men maakt zich namelijk geen zorgen om wie er in de raad van bestuur zetelt, maar wel om de eigendomsstructuur. Wanneer belangrijke Franse aandeelhouders deel uitmaken van de raad van bestuur, zullen de heren Dieusart en De Keersmaecker weinig invloed hebben. Het eigendomsprincipe is de basis van onze kapitalistische markteconomie.

Op het ogenblik moeten we met Tractebel onderhandelen om een zeer grote groep van ondernemingen te kunnen benaderen. Hierdoor zullen er in de toekomst problemen ontstaan. Aangezien al deze ondernemingen worden gecontroleerd door Tractebel, zal de wendbaarheid voor de activiteiten waarin wij in België uitmunten worden belemmerd en bedreigd. De rechtstreekse verankering van een aantal cruciale dochterbedrijven is gemakkelijker te realiseren dan de afwending van de bedreiging door een buitenlandse groep.

Mijnheer de minister, wij hebben zeer schamele waarborgen in handen. De strategie om zo snel mogelijk een aantal Vlamingen te benoemen, is eerder een alibi dan een garantie. Indien ik in de plaats was van de heer Mestrallet zou ik nu aan de heer Bodson vragen om deze Vlamingen zo vlug mogelijk te benoemen. Op die manier zou ik me namelijk voorbereiden op de mogelijke overnames die zullen volgen. Deze internationale activiteit van Powerfin moet dan ook worden afgesplitst. Ik begrijp niet welk strategisch voordeel dit zou hebben.

Minister Eric Van Rompuy : Door de fusie tussen Tractebel en Powerfin ontstaat er een geïntegreerde groep. Hierdoor daalt het aandeel van de Generale Maatschappij en van Suez van 65 naar 50,3 procent.

Het is net het omgekeerde. Er wordt gevraagd om zeer snel werk te maken van de integratie van Powerfin, waardoor de machtsverhoudingen fundamenteel worden gewijzigd en het aandeelhouderchap van de Generale Maatschappij en de Suezgroep wordt verminderd tot 50,3 procent. Men heeft nog steeds de controle over de vennootschap, maar men zal rekening moeten houden met de 49,7 procent andere aandeelhouders. In deze situatie zal het voor de hoofdaandeelhouder veel moeilijker zijn om internationale activiteiten af te stoten. Dit zou namelijk een negatieve invloed hebben op de beursontwikkeling van Tractebel.

De voorzitter : Dit betekent dat Tractebel een minderheidsparticipatie zou hebben in Powerfin.

De heer Robert Voorhamme : Dat is niet juist. 63 procent van de aandelen van Powerfin zijn in handen van Tractebel en 37 procent in handen van andere investeerders.

Minister Eric Van Rompuy : Voor de verdeling van de aandelen baseer ik me op de waarderingsregels en de schattingen van financiële deskundigen.

De voorzitter : Powerfin is kleiner dan Tractebel. Welnu, indien Tractebel 63 procent van de Powerfin-aandelen bezit, begrijp ik niet hoe het aandeel van de moedermaatschappij, dat hoger is dan 65 procent, kan dalen tot 50,3 procent.

Minister Eric Van Rompuy : Volgens de financiële analisten zal de participatie na de fusie 50,3 procent bedragen.

De voorzitter : Waarschijnlijk bedoelt men hiermee de rechtstreekse participatie.

Minister Eric Van Rompuy : Men verzekert mij dat de Generale Maatschappij geen belangen meer zal hebben in de onrechtstreekse participatie.

De voorzitter : Wat dit betreft, zou de commissie meer informatie moeten ontvangen.

De heer Robert Voorhamme : Uit de gegevens inzake de participatiestructuur binnen de groep van de Generale Maatschappij, Tractebel, Powerfin en Electrabel kan ik dit niet afleiden. Het is evenmin duidelijk of het al dan niet om een beveiligingsstrategie gaat.

De voorzitter : Indien Lyonnaise des Eaux fusioneert met Suez, zal de volgende stap zijn dat het fusioneert met Tractebel en dat men tot één groep komt.

Minister Eric Van Rompuy : Dergelijke beslissingen worden genomen door de raden van bestuur en door strategische comités. Hun leden hebben inspraak bij deze beslissingen. Aangezien men maar 50,3 procent van de aandelen bezit, zou men bij een fusie tussen Lyonnaise des Eaux en Tractebel moeten discussiëren met de andere aandeelhouders.

De voorzitter : Ik ben het hiermee niet eens. Bij de discussie over de fusie van Tractebel en Lyonnaise des Eaux zullen deze geloofwaardige Vlamingen weinig te zeggen hebben. Dit is een discussie tussen

Voorzitter

de mensen die over het nodige kapitaal beschikken. De enige mogelijkheid om dit te verhinderen, is de federale benadering, namelijk door het bekomen van een golden share in Tractebel. Dit kan niet worden verhinderd door twee mensen in het strategisch comité of door een meerderheid in de raad van bestuur.

Minister Eric Van Rompuy : Daarom is het zo belangrijk dat er statutaire stappen worden gezet om deze zaken te regelen. De minister heeft verwezen naar de situatie in Nederland. Welnu, vennootschappen met andere statutaire structuren kunnen aanleiding geven tot andere beslissingsprocessen. De discussie op het federale niveau is relevant omdat ze samenhangt met het denkkader van de Vlaamse regering. Indien de federale regering erin slaagt om, door statutaire ingrepen, de beslissingsstructuren binnen de raad van bestuur en het directiecomité op het niveau van Tractebel te beïnvloeden, is de aanwezigheid van Vlaanderen in deze organen een zeer grote stap voorwaarts.

De heer Robert Voorhamme : Daar knelt precies het schoentje. Vlaanderen is namelijk niet bevoegd voor de aanpassing van deze statuten. Graag vernam ik overigens om welke statutaire aanpassingen het precies gaat.

Op dit ogenblik beschouw ik de aanstelling van de Vlamingen als een vorm van goodwill en als een psychologisch gebaar. Indien deze statutaire aanpassingen er inderdaad zouden komen en indien de Vlaamse afgevaardigden daadwerkelijk een blokkeringsbevoegdheid of een ingrijpende bevoegdheid in het proces zouden hebben, rijst de vraag of ze niet via een eigendomsverhouding, maar volgens een politieke verhouding in de raad van bestuur zijn gekomen.

Bovendien rijst de vraag op welke manier deze mensen worden verkozen, wie ze vertegenwoordigen en wat hun mandaat is. De aandeelhouders hebben een vertegenwoordiger in de raad van bestuur. De vraag rijst evenwel wie de politieke overheid zal vertegenwoordigen.

Minister Eric Van Rompuy : In West-Europa wordt er een fundamenteel debat gevoerd over de manier waarop vennootschappen functioneren. Bovendien wordt er een pleidooi gehouden om te komen tot onafhankelijke bestuurders, dit wil zeggen bestuurders die niet de aandeelhouders of de overheid moeten verdedigen, maar wel de belangen van de onderneming en van de structuur van het stakehol-

ders-model. Dit is een eerste stap in deze richting. Op dit vlak is België jaren achterop geraakt. Nu er eindelijk een evolutie is, zouden we die moeten aanmoedigen. Het is dan ook verkeerd om deze bestuurders te zien als vertegenwoordigers van de overheid. Dat zijn ze niet, ze functioneren als onafhankelijke bestuurders, zoals dit in vele grote buitenlandse ondernemingen het geval is. We moeten die gedachtesprong leren maken.

De voorzitter : Ik ken het debat. Het debat is nuttig, maar moeilijk. Dat wordt aangetoond door het feit dat men in Nederland aanpassingen maakt in navolging van het Belgische model. Men moet maar naar de banksector kijken. De bankaandeelhouders hebben fel geprotesteerd tegen het eerste bankenprotocol, zo fel dat men het heeft moeten aanpassen. Dat was een van de redenen van de onvrede binnen de groep BBL.

Het idee van de golden share is, zeker in het licht van het tijdsperspectief, de meest zinvolle benadering. Deze benadering past men in de VS toe als tegengewicht tegen de monopolieposities van de Amerikaanse Tractebels. Deze benadering werd door de Amerikanen ook aangeraden voor Belgacom om op die manier lager dan 50 percent aandelen te kunnen gaan. De overheid kan dit systeem perfect verplichten. Niet de Vlaamse, maar de Belgische overheid kan bij wet opleggen dat er binnen Tractebel een golden share wordt gecreëerd. Wanneer daarvoor een federale wet wordt goedgekeurd, kan de aandeelhouder dat alleen maar aannemen. Dat moet wel gebeuren vooraleer Tractebel en Lyonnaise des Eaux fusioneren. Dat lijkt me de meest aangewezen weg, wat niet betekent dat de aanwezigheid van de heren De Keersmaecker en Dieusaert per definitie negatief zou zijn. Ik neem aan dat zij oog zouden hebben voor de Vlaamse belangen. Wanneer men spreekt over de fusie van twee groepen die elk een zakencijfer van honderden miljarden frank hebben, moet men de macht van zo'n groepen relativiseren. Het gaat toch om verstandige en onafhankelijke mensen. De echte ingreep moet gebeuren door de federale overheid, door het verplichten van een golden share.

De heer Robert Voorhamme : Ik heb een vraag die daarbij aansluit. In welke mate wordt er nu op een systematische manier tussen de Vlaamse en de federale overheid overleg gepleegd over een samenhangende aanpak ? De Belgische vertegenwoordigers vertegenwoordigen toch ook nog altijd Vlaanderen ? In hoeverre wordt er nu een beleid uitgestippeld ? Of zijn we weer naast elkaar aan het rijden ? Vinden we er plezier in dat de federale

Voorhamme

overheid de problematiek later ontdekt dan de Vlaamse ?

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer de minister, u mag van mij geen applaus verwachten voor uw uitspraak over de twee Vlaamse bestuurders in het zogenaamde comité. U hebt nogal nadrukkelijk gezegd dat ze afgevaardigd werden door Vlaanderen en niet door de Vlaamse regering. Wat bedoelt u daar eigenlijk mee ?

Ik heb u al gevraagd of u de federale strategie, die streeft naar een soort vetorecht, veroordeelt. U vindt dat de federale overheid niet alleen Electrabel moet benaderen maar de hele sector. Ze moet ook proberen een gouden aandeel te verwerven in Tractebel. U kunt mij er niet van overtuigen dat men vanuit zo'n situatie beslissingen zou kunnen forceren die aandeelhouders pijn doen. Dat lijkt me een totaal nieuwe logica waar ik met mijn beperkte kennis niet bij kan.

U zegt ook dat de Vlaamse overheid geen directe engagementen is aangegaan bij de besprekingen met Vlaamse investeerders. Ik herinner me een uitspraak van u in september 1995 in deze commissie. U wou optreden als een soort cement rondom de geïnteresseerde Vlaamse investeerders, die eventueel in Tractebel zouden participeren. Als u zegt geen directe engagementen, bedoelt u dan wel indirecte of helemaal geen engagementen ?

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer de minister, u wilt Tractebel verankeren in Vlaanderen. Als regering kunt u dat niet doen via eigendom, maar via die geloofwaardige Vlamingen. Op welke basis worden die mensen beoordeeld ? Ze moeten ervoor zorgen dat een aantal Vlaamse KMO's voordelen ervaren door het binnenhalen van bepaalde contracten. Op welke manier zal dat worden geëvalueerd ? Aan welke criteria moeten die mensen voldoen om nog geloofwaardige Vlamingen te zijn ? Waarom hebt u voor deze vrij ingewikkelde weg gekozen om de monopoliepositie van Tractebel en een eventuele fusie met Lyonnaise des Eaux tegen te gaan, terwijl er een meer voor de hand liggende strategie bestaat, namelijk het hanteren van de Europese richtlijnen terzake ? Daar zou men in eerste instantie werk moeten van maken.

De heer Eddy Schuermans : Ik wil een oproep doen tot enige bescheidenheid. Men doet hier alsof het Vlaams Parlement zomaar zou kunnen bepalen dat Tractebel zijn beleid zou opsplitsen. Met welk gezag gaan we dat doen ?

Men wil verantwoording vragen aan het bestuur van Tractebel, maar die heeft geen verantwoording af te leggen. Wanneer we daar ook nog de partijpolitiek bijsleuren, zijn we helemaal ver van huis. Vlaanderen beschikt over weinig kapitaal om in grote groepen te participeren.

De heer Robert Voorhamme : Ik vind dat een eigenaardige opmerking, mijnheer Schuermans.

De heer Eddy Schuermans : Ik citeer uit uw tekst, mijnheer Voorhamme : ... wil Vlaanderen een greep houden, dan is er belang bij Tractebel op te splitsen. Einde citaat. Met welk recht en gezag gaan we dat doen ? Daarom vraag ik om enige bescheidenheid. Het verschil tussen het ondersteunen van pogingen om participatie te bekomen en het afdwingen van mandaten is ontzettend groot.

De heer Jean-Marie Bogaert : Ik wil er toch even aan herinneren dat het onze eigen minister Van Rompuy is die in het openbaar zegt dat we als Vlaamse regering nadrukkelijk aanwezig willen zijn in het strategisch beleid van Tractebel. Zouden we op dat vlak niet wat meer bescheidenheid aan de dag moeten leggen ? Twee Vlamingen kunnen toch niet voldoende zijn om die strategische aanwezigheid te garanderen. Ik stel mij dus duidelijk vragen bij de haalbaarheid van die strategische aanwezigheid.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Ik wil alleen zeggen dat men niet te lichtzinnig mag stellen dat Vlaanderen, wil ze haar greep behouden, Tractebel moet opsplitsen.

De voorzitter : Ik had nog één vraag. Zou het niet aangewezen zijn dat de Vlaamse regering op het overlegcomité het opleggen van een golden share aan Tractebel zou aankaarten ? Ik denk namelijk dat dat de meest aangewezen en meest haalbare strategie is.

Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Uit het debat heb ik niet goed kunnen begrijpen welke strategie we hadden moeten voeren.

Van Rompuy

Enkele weken geleden zei de heer Voorhamme dat een participatie in Tractebel via de GIMV uitgesloten was. Mijn stelling is dat de GIMV als bindmiddel zou kunnen dienen, hoewel dat op dit ogenblik nog niet echt nodig is, vermits ook los van de GIMV een aantal grote privé-groepen nog steeds bereid zijn een participatie in Tractebel te nemen. Deze groepen vinden het belangrijk dat in het strategisch comité een aantal Vlamingen worden opgenomen. Het feit dat hierin twee Vlamingen zullen zetelen op een totaal van zes leden, mag niet gebanaliseerd worden. We komen van een aanwezigheid van nul op zes. De bedoeling is dat die twee Vlamingen inspanningen zullen doen om Tractebel te internationaliseren en partnerships te creëren. Veel KMO's vinden de drempel naar Tractebel immers te hoog.

Daar bestaat geen interactie. Deze interactie hopen we in de volgende jaren op die manier te ontwikkelen. Door de gevolgde lijn zijn we daar nu tenminste wel aanwezig. Wat de toekomst betreft, ik zei al dat ik hoop dat die fusie niet plaatsvindt. Mocht ze echter toch plaatsvinden, dan is het ook helemaal niet duidelijk over welke soort van fusie of welke soort van groep het zal gaan. Misschien blijven deze groepen industrieel onafhankelijk. Zo bestaan er ook samenwerkingsakkoorden tussen het Gemeentekrediet en de Crédit Local de France : zo zijn er nog allerlei voorbeelden. De vraag is hoe dit zich zal ontwikkelen en welke graad van autonomie er zal zijn. Op deze zaken kunnen we momenteel niet vooruitlopen. Het klopt dat er op het federale vlak een aantal beslissingen moeten worden genomen. Ik zal me hier nu niet uitspreken over de discussie omtrent een gouden aandeel. Ik zal rekening houden met de suggesties van de commissie. In elk geval moeten deze elementen samen met de federale overheid worden bekeken. Wat dat betreft, zullen we contact houden. We zijn natuurlijk niet alleen : naast het Vlaams Gewest zijn er ook nog het Waals en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest die hetzelfde doen. Zo komt men natuurlijk in een heel andere constructie terecht. De jongste maanden hebben we een poging gedaan om de Vlaamse aanwezigheid te versterken. Daar zijn we ook in geslaagd, zonder dat daarover enig communautair debat heeft plaatsgegrepen : ik zeg dit maar terzijde, maar het feit op zichzelf is al evenmin evident. In die zin hebben we dus heel duidelijk een Vlaamse strategie gevoerd. In de toekomst zou een versterkte participatie van financiële groepen onze

positie misschien nog kunnen versterken; ik sluit dat niet uit.

We zullen zien welke ontwikkelingen er de eerstkomende maanden volgen. Ik treed de financiële experts die dat dossier behandelen bij wanneer ze verklaren dat een fusie tussen Tractebel en Powerfin het aandeel van de Generale zal terugschroeven tot 50 percent, wat in de eigendomsstructuur natuurlijk een groot verschil betekent ten aanzien van de huidige situatie. Op die manier zou de onafhankelijkheid van de bestuursorganen wel eens sterker kunnen blijken dan op dit ogenblik het geval is. Ik beloof terzake zeker een financiële nota te zullen opstellen, want het is ongetwijfeld een uiterst belangrijk element voor de toekomst.

Inzake de statutaire waarborgen meen ik dat deze in de volgende maanden of weken inderdaad, ook op het federale niveau en in overleg daarmee, moeten worden bekeken. Men moet echter eerst weten wat de aard, wat de juridische vorm is van de fusieoperatie, en hoe onafhankelijk de betrokken groepen zijn. Het lijkt me onmogelijk om daar op dit ogenblik op te anticiperen. Het is echter duidelijk dat we statutaire bescherming, ook op het niveau van Tractebel, zeer belangrijk vinden. Deze mag niet beperkt blijven tot Electrabel.

We volgen dit dossier dus op de voet en hebben, denk ik, op de zaken geanticipeerd. Beeldt u zich eens in dat we ons enkele maanden geleden hier niet mee hadden beziggehouden, dat we er nu niet over twee bestuurders hadden beschikt, dat we niet hadden geprobeerd een Vlaamse strategie te ontwikkelen ten aanzien van die ondernemingen : dan waren we in een heel andere positie aanbeland dan nu. Natuurlijk is voor de toekomst nog niets verworven, maar we zijn op zijn minst zeker dat ook wij als gesprekspartner meedoen. We hebben hier te maken met de strategie van een privé-onderneming, die opereert binnen een aantal sectoren waar de overheid heel belangrijk is. Er bestaat zoiets als de begrippen stickholder en stakeholder. Welnu, in dit geval zijn we voor een deel toch ook stickholder. Dit moet ons sterken in onze strategie voor de volgende weken.

We zullen dit dossier dus vanuit verschillende invalshoeken onder de loep nemen. Een samenwerking met de federale overheid is ook aangewezen, zij het dat we op dat gebied over een aantal elementen een meer uitgesproken mening hebben dan vanuit federale hoek tot uiting komt. Hoe dan ook, waarschijnlijk zullen we nog in de loop van de

Van Rompuy

volgende weken de kans hebben om hierover opnieuw van gedachten te wisselen.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heer De Gucht, door de heer Schuermans, door de heer Voorhamme, door de heer Stassen en door de heer Bogaert werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

Het incident is gesloten.

– *De heer Robert Voorhamme, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Interpellatie van de heer Chris Vandebroeke tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de kwaliteit van de informatie uit federale rapporten met betrekking tot de Vlaamse economie

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vandebroeke tot de heer Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de kwaliteit van de informatie uit federale rapporten met betrekking tot de Vlaamse economie.

De heer Vandebroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandebroeke : Mijn interpellatie is kort van aard, maar naar ik meen heel belangrijk. Ze is bedoeld om het startschot te geven voor het grote debat omtrent economie, arbeid en tewerkstelling dat in het Vlaams Parlement op het programma staat. Ik hoop dan ook dat dit debat in de diepte en zo spoedig mogelijk zal worden gevoerd. Ik had ten eerste gehoopt dat dit nog vóór het paasreces kon gebeuren, maar dat is uiteraard uitgesloten. Ik hoop dus van harte dat het minstens nog vóór het zomerreces zal kunnen plaatsvinden. Het zou ongetwijfeld naar waarde worden geschat als we over dit onderwerp zo objectief mogelijk en op basis van de nodige parameters kunnen discussiëren. Met andere woorden, het mag geen welles-

nietesspelletje worden. De voorbije weken is immers manifest gebleken dat we in een veelheid van omstandigheden worden geconfronteerd met algemene, Belgische gemiddelde parameters. Het typevoorbeeld is uiteraard het fameuze rapport van de Nationale Bank, onder leiding van de heer Verplaetse, waarin we met Belgische economie werden geconfronteerd. Tegen dit rapport hebben zowel de Eerste Minister als de minister-president, samen met mensen uit andere middens, meteen gereageerd.

Een ander voorbeeld dat u allen net zo goed kent, is dat van de internationale vergelijkingen zoals de OESO met een verregaande regelmaat verstrekt. Ook bij deze vergelijkingen is er in se steeds sprake van Belgische cijfers. Dit betekent dat de prestatie staat van de Vlaamse economie daarin heel zwaar wordt genivelleerd en dat omgekeerd de Waalse economie enigszins rooskleuriger wordt voorgesteld. Dit houdt sowieso in dat we alle moeite van de wereld hebben om met degelijke parameters te kunnen werken. Als we niet gewapend zijn met de juiste parameters zullen dergelijke feiten zich herhalen in de plenaire vergadering. Ik geef terzake toch twee voorbeelden uit de commissies.

Ik wil de onderwijsbegroting, in aanwezigheid van de minister, toetsen aan het bruto regionaal product. Keer op keer verzandt deze poging in een welles-nietesspelletje. De laatste cijfers die tot voor kort bekend waren omtrent dat bruto regionaal product dateren van de periode 1992-1993. Hetzelfde fenomeen manifesteert zich herhaaldelijk inzake Wetenschapsbeleid, met de minister-president. Deze voert dan - terecht - de nodige cijfers in, zoals 2 miljard frank extra op jaarbasis, om te komen - uiteraard aangevuld met de bijdragen van de privé-sector - tot een totaal voor het wetenschappelijk onderzoek van afgerond 2 percent van het BRP. Ook hier ontbreekt het ons weer aan elke mogelijkheid om dit te vergelijken. Nochtans stel ik bij zowat iedereen op het veld een onmiskenbare overtuiging vast dat regionale parameters het summum zijn.

Een eerste voorbeeld haal ik uit de politiek. Misschien heeft men via een lapsus een hypotheek gelegd op de betekenis van regionale parameters. Ze gaan terug tot het einde van de jaren zeventig, begin jaren tachtig. Onze eerste minister-president, de heer Gaston Geens, heeft er uit politieke middens op gewezen dat de economie inderdaad moet worden bestudeerd vanuit haar verschillende snelheden. Dat was de grote verdienste van de heer Geens. Misschien was het een slip of the tongue die veel gehypothekeerd heeft, toen hij stelde : wat we

Vandenbroeke

zelf doen, doen we beter. Los hiervan blijf ik erbij dat hij de eerste politicus was in dit land die manifest heeft aangegeven dat er degelijke regionale parameters nodig zijn om pijnpunten en troeven te kunnen analyseren. Het is ook een uitloper van de eerste Vlaamse regering dat we inderdaad over die schitterende grafieken beschikken, startend van index honderd in het jaar 1970, die inderdaad het verschil in ontwikkelingsprocessen voor de deelstaten onder de aandacht brengen.

Mijnheer de minister, collega's, er is een tweede element dat aandacht verdient. Mocht de kabinetschef aanwezig zijn, dan zou hij me allerm minst tegenspreken : het is een gegeven dat men in academische, historisch-economische middens er nu al twintig tot dertig jaar rotsvast van overtuigd is dat het schrijven van nationale geschiedenissen voorbijgestreefd is. Een Henry Pirenne met een *Histoire de Belgique* hebben we niet meer nodig. Men ziet iets dergelijks ook niet meer verschijnen op de markt. Hetzelfde geldt voor de buurlanden. Een nationale economische geschiedenis van Engeland of Frankrijk wordt niet meer gepubliceerd. Wel maakt men zeer scherpe en zeer waardevolle historisch-economische diepteanalyses op regionale basis die aantonen wat onder meer de oorzaken zijn geweest die verklaren hoe men tot de eerste industriële revolutie is gekomen. Dat doet men niet vanuit een nationale geschiedenis, maar vanuit een regionale geschiedenis. Er bestaat een veelheid van schitterende studies op dit terrein, weg van het nationale, want dat camoufleert alles.

Als derde vaststelling, het politieke feit an sich. Sinds 1993, collega's, laten we dit nooit vergeten en er niet de minste schroom over tonen, staat in artikel 1 van de Grondwet : België is een federaal land, opgebouwd uit gewesten en gemeenschappen. Dit doet de vraag rijzen naar regionale precisering en meer specifiek voor ons naar precisering voor de deelstaten. Sinds bijna tien jaar hebben we een minister van Economie met verregaande bevoegdheden : uiteraard niet genoeg, want er ontbreken hefbomen enzovoort. Bij een dergelijke vaststelling is de manier waarop we hier zitten werken toch werkelijk intellectueel oneerlijk. Het kost bloed, zweet en tranen om bij benadering aan bepaalde cijfers te komen. Ik herhaal daarbij dat tot voor kort, twee tot drie weken geleden, het bruto regionaal product van Vlaanderen - de basis van alle mogelijke vergelijkingen - enkel beschikbaar was tot het jaar 1993. Ik heb zeer zwaar geëxtrapoleerde cijfers gezien in een rapport van de SERV, waarin nu indicaties meegedeeld worden tot

en met 1997. Bij die cijfers staat evenwel een zware voetnoot die aangeeft op grond van welke extrapolaties dit allemaal is moeten gebeuren. Welnu, als zelfs een instelling zoals de SERV bloed, zweet en tranen moet laten, waar zijn we dan mee bezig ? Waarop bereiden we ons hier voor in het Vlaams Parlement ? Op een grote plenaire discussie inzake economie ?

Een ander voorbeeld - en ik doe absoluut niet aan partijpolitiek - uit de Kamer, heeft betrekking op het feit dat de heer Bourgeois daar, wil hij inzage krijgen in de vennootschapsbelasting, eerst een parlementaire schriftelijke vraag over moet stellen. Die gegevens zijn dus blijkbaar niet toegankelijk. Uiteindelijk ontstaat stilaan de indruk dat men schroomvallig, op blote knieën een pelgrimstocht naar Santiago de Compostella moet ondernemen, om te krijgen wat eigenlijk heel evident is. Ook bij het dossier schuldopbouw zien we dezelfde symptomen : op welke manier is dat gebeurd, wat is het aandeel van de deelstaten.

Collega's, laten we heel eerlijk zijn. Als men erom vraagt, moet men zich bijna verontschuldigen, alsof men te chauvinistisch bezig is. Dit is toch godgeklaagd. Artikel 1 van de Grondwet zegt : federaal land, bestaande uit gewesten en gemeenschappen. Met andere woorden : ik heb deze informatie dringend en dwingend nodig om de pijnpunten en troeven te kennen; niet om te gloriëren, wel integendeel, maar om Vlaamse realistische aanzetten voor een degelijk beleid te kunnen uitbouwen. Niet om te kunnen neerkijken op Wallonië dat het minder goed doet, maar om ook hier scherp in te zien wat de problemen daar zijn, en om de mogelijkheden te creëren om te remediëren. Nu moeten dergelijke zaken schoorvoetend, schroomvallig vragen om niet al te chauvinistisch over te komen.

Laten we eerlijk de vragen stellen. Een eerste vraag, mijnheer de minister : u stelt met ons vast dat de federale overheid er blijkbaar alles aan doet om die cijfers niet uit te splitsen, maar eerder te camoufleren en in een mengeling aan te bieden. Dat betekent dat de prestaties van Vlaanderen er per definitie genivelleerd uitkomen, en die van Wallonië dan weer geflatteerd. Op die manier zijn ze totaal irrevelant. Kan er iets worden ondernomen om degelijke, uitgesplitste cijfers te krijgen ?

Vervolgens, ik heb al aangetoond dat het bloed, zweet en tranen kost om aan gegevens te komen, maar we hebben toch een degelijk inzicht tot 1993-1994. Dat is al historie. Maar we denken actueel en hopelijk zelfs toekomstgericht. De periode 1994-1997 interesseert ons bijzonder. Dan stel ik vast dat

Vandenbroeke

nogal wat vage, disparate informatie circuleert in de media. Men verwijst ook weer naar het Belgisch consumentenvertrouwen, heel zelden naar hoe de Vlaming reageert. Men verwijst ook naar de conjunctuurbarometer, die van de OESO, en anders is het wel die van de Nationale Bank. Wetende welke de divergenties zijn in het binnenland, zou ik ook hier weer iets scherpere informatie willen. Vandaar mijn tweede concrete vraag, mijnheer de minister, beschikt u zelf, hic et nunc, en sterk geactualiseerd, over degelijke informatie? En mag die met bekwaame spoed gepubliceerd worden?

Een derde en een laatste vraag, mijnheer de minister, die het formele overstijgt maar hopelijk de aanzet vormt naar het indringende plenaire debat inzake economie, arbeid en tewerkstelling. Hoe ziet u, mijnheer de minister, van de voorbije jaren 1994-1995 tot vandaag, de evolutie en de divergenties tussen de twee deelstaten? Is het zo dat u op uw manier en door een specifieke ontwikkeling van uw beleid, dat sterk verschilt van dat in Wallonië, los van overheidsinbreng eerder minimaal uitpakt met expansiesteun?

Als er iets te velde gebeurt, hoe pijnlijk ook, moet men ervoor zorgen dat onmiddellijk wordt gereageerd. In uw beleid krijgen endogene krachten kansen. Men bereidt de ontwikkeling van de clusters, van de niches voor. Gezien het beleid van de voorbije twee jaar kunt u stellen dat we inzake divergentie met het oog op de toekomst op de goede weg zijn - ook al gebeuren er tussendoor wel eens pijnlijke voorvallen. Maar we boeken vooruitgang met een diepgaande reconversie. Die reconversie zal ons wapenen voor de toekomst. Kunt u dienaangaande uw beleid nog wat toelichten?

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Eigenlijk is de interpellatie van de heer Vandenbroeke een vraag die ten dele aan minister-president Van den Brande moet worden gericht. De vraag luidt eigenlijk : heeft minister-president Van den Brande, bevoegd voor de Vlaamse statistiek, zijn werk al gedaan? Ik herinner me nog de discussie die we hebben gevoerd over de beleidsbrief Statistiek. Een aantal zaken die hier worden gevraagd, werden toen al verwoord. Als Vlaanderen een goed beleid wil voeren, dan moeten we over de nodige statistische gegevens beschikken.

De houding die minister Van Rompuy tot enkele dagen vóór het Renault-drama etaleerde, stoort

mij. Regelmatig heeft hij zich fier op de Vlaamse borst geklopt over de gunstige toestand van de Vlaamse economie. Ik kan me voorstellen dat men een selectie maakt van een aantal parameters om de kracht van de Vlaamse economie te meten. Dat is logisch. U kon niet aanwezig zijn op een bijeenkomst van het NCMV op de dag nadat de sluiting van Renault werd bekendgemaakt. Omwille van die sluiting was u verhinderd, en hebt u zich laten vervangen door een kabinetsmedewerker. Hij heeft er uw op schrift gestelde redevoeering uitgesproken. In die uiteenzetting werd het verschil in kwaliteit tussen de Vlaamse en de Waalse economie benadrukt.

Over de wijze waarop een economisch beleid moet worden gevoerd, zullen we wel van mening blijven verschillen. Maar ik heb er geen problemen mee dat u een stand van zaken van de Vlaamse economie opstelt. Wat ik echter niet kan goedkeuren, is dat u steeds opnieuw toevoegt hoe slecht de Waalse economie het wel doet. Zo een opmerking voegt niets aan het debat toe en verziekt alleen de communautaire relaties.

De voorzitter : De heer Cannaerts heeft het woord.

De heer Leo Cannaerts : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik zou me willen aansluiten bij het pleidooi van de heer Vandenbroeke voor goed statistisch materiaal. In feite had hij de minister-president hierover moeten interpellieren. Ik wil daarbij verwijzen naar de beleidsbrief Statistiek in Vlaanderen, die we in juni 1996 hebben besproken. Daarin werd het probleem aangekaart van de federale bevoegdheid. Vlaanderen kan in dat verband geen initiatief nemen zonder het akkoord van de federale overheid. Dat is een gevolg van de staatshervorming van 1988. We worden nu geconfronteerd met de povere kwaliteit en de laattijdige bekendmaking van het ons bezorgde statistisch materiaal. Ik sluit me ook aan bij de uiteenzetting van de heer Stassen. Is er ondertussen, zoals toen in de resolutie was gevraagd, werk gemaakt van het overleg met de federale overheid?

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, dit is een problematiek met vele facetten. Ik zal me in mijn antwoord echter beperken tot het behandelen van de vragen. Er zijn twee problemen. Ten eerste : de statistieken die we van het federale niveau ontvangen zijn macrogegevens over België. Denk maar aan het materiaal dat

Van Rompuy

de Nationale Bank ons levert en dat de aanleiding vormde voor mijn standpuntbepaling. We beschikken over een aantal indicatoren op het regionale niveau. Maar die cijfers ontvangen we met vertraging. Die cijfers tonen aan dat de macrogegevens over België toch wel erg duidelijk het reële verschil tussen Vlaanderen en Wallonië camoufleren.

Ik geef het voorbeeld van de industriële investeringen. Nog slechts 18 percent van die investeringen vindt plaats in Wallonië. De groeistatistieken van de voorbije acht jaar leren ons dat een groei van het BNP van 2,25 percent zich op Vlaams en Waals niveau vertaalt in een regionaal verschil van soms meer dan 1 percent. Er is een duidelijk verschillende groei-ontwikkeling in Vlaanderen en Wallonië. De recent vrijgekomen indicatoren inzake industriële productie tonen dat eveneens aan.

Ik wil de heer Stassen toch zeggen dat ik daarover nooit triomfalistische uitspraken heb gedaan. Dat ligt niet in mijn aard. Maar het is duidelijk dat de economische ontwikkeling afhankelijk is van verwachtingen van consumenten en investeerders. Daarom maakt het een enorm verschil uit of de economie met 1 dan wel 3 percent groeit. De macrocijfers die we vandaag krijgen, wekken de indruk dat de Vlaamse economie trager groeit dan bijvoorbeeld de Nederlandse. In werkelijkheid is onze groeivoet even groot als de Nederlandse. Dat is de reden waarom ik heb verklaard dat die macrocijfers de realiteit enigszins camoufleren.

Premier Dehaene heeft in het federale parlement verklaard dat de onderlinge verschillen in Vlaanderen groter zijn dan deze tussen Vlaanderen en Wallonië. Dat is absoluut niet correct. Neem bijvoorbeeld de werkloosheidscijfers van de RVA. Ik heb het nu niet over de Eurostatcijfers, die aangeven dat de werkloosheidsgraad in Vlaanderen 5,8 percent bedraagt, en in Wallonië 13,8 percent. Volgens de RVA-gegevens bedraagt het gemiddelde voor Vlaanderen 11,8 percent en voor Wallonië 22,7 percent. Het arrondissement Roeselare kent in Vlaanderen met 7,3 percent de laagste werkloosheidsgraad, en het arrondissement Tongeren met 17,5 percent de hoogste. In Wallonië is Nijvel het arrondissement met de laagste werkloosheid : 15,5 percent. Bergen heeft met 33,7 percent de hoogste graad. Het is dus duidelijk dat de werkloosheid zich in Vlaanderen en Wallonië anders heeft ontwikkeld. De spreidingsgraad in Vlaanderen is 2,84 percent, tegen 5,97 percent voor Wallonië. In mentaal betekent dat dat de verschillen in werkloosheidsgraad in Wallonië dubbel zo groot zijn als in

Vlaanderen; en dat de verschillen binnen Vlaanderen kleiner zijn dan de verschillen tussen Vlaanderen en Wallonië. Wat de premier zegt is dus fout. Er bestaan binnen Vlaanderen zekere verschillen. Maar de verschillen tussen de maxima van Vlaanderen en Wallonië - om dat voorbeeld maar te nemen - zijn gigantisch.

De Vlaamse economie is dus overduidelijk veel homogener dan de Waalse. Het stoort me dus dat we niet over statistieken per regio beschikken. Ten dele heeft dat te maken met het feit dat de voorbije jaren de economische statistieken door de Nationale Bank worden gemaakt. Het NIS deed dat vroeger, maar we kennen allemaal de huidige problemen bij het NIS. Als minister van Economie is het een van mijn frustraties dat we in onvoldoende mate beschikken over een eigen statistisch apparaat. Ik heb in dit verband al enkele keren aan de mouw van de gouverneur getrokken. De regionale opdeling bestaat gedeeltelijk. Tijdens de komende weken zullen we een aantal regionale BNP-statistieken ter beschikking krijgen. Ook de exportstatistieken zullen voortaan op een meer driemaandelijks basis ter beschikking komen.

We moeten uiteraard nog een lange weg afleggen. We beschikken wel over de zeer interessante VRIND-indicatoren, maar die eindigen in 1994. Om een beleid te voeren, moeten we ook beschikken over conjuncturele indicatoren. Die zijn gedeeltelijk terug te vinden in de conjunctuurnota. We moeten echter verder gaan. Zo ergert het mij in zeer sterke mate dat we, zelfs op federaal niveau, niet beschikken over statistieken met betrekking tot de ontwikkeling van de werkgelegenheidscijfers.

In dit verband wil ik de volgende opmerking maken. De Vlaamse economie kende vorig jaar een netto-aangroei van werkgelegenheid. Om tot deze conclusie te komen hebben we een aantal statistieken bij elkaar moeten schrapen. Zo zijn we voor de privé-sector vorig jaar tot een toename van 20.000 tot 25.000 eenheden gekomen.

In Amerika stijgt of daalt de Dow Jones wanneer de tewerkstellingsstatistieken worden bekendgemaakt. Het Nederlandse Planbureau zegt dat er vorig jaar 120.000 nieuwe banen werden gecreëerd, en dat de verwachte aangroei van nieuwe banen voor het daaropvolgende jaar 112.000 bedraagt. In België maakt de Nationale Bank enkel post factum melding van het aantal nieuwe banen. Me dunkt dat dit jaar zelfs geen getal werd naar voren geschoven, zoals dat het jaar ervoor wel het geval was.

Van Rompuy

Toch gaat het hier om een zeer belangrijke materie. Voor de economie maakt het natuurlijk een enorm verschil uit of de nettobanencreatie 20.000 of nul bedraagt. Wanneer deze cijfers niet worden gepubliceerd, denken veel mensen dat de Vlaamse economie geen banen creëert. Zo verwijt men me dan een ongegrond optimisme.

Ik wens te benadrukken dat er wel degelijk nieuwe banen worden gecreëerd. We mogen dit gerust met de gepaste fierheid vermelden. De Mars voor Werk is dan een zeer goed initiatief, in die zin dat er nog méér werk moet worden gecreëerd. Het is inderdaad juist dat we momenteel nog te weinig banen creëren. Het is echter volledig onjuist om te beweren dat er absoluut geen nieuwe banen bijkomen. Momenteel bedraagt de banengroei in Vlaanderen ongeveer 20.000 per jaar. Als we het Nederlandse tempo willen volgen, zouden dit er eigenlijk 40.000 moeten zijn.

Er zijn een aantal databanken die we wel kunnen gebruiken. Er is bijvoorbeeld de Balanscentrale. We gebruiken ook de berekeningen van Vlaminov. Voor een juiste sturing van het beleid moeten we echter over meer en beter uitgewerkt statistisch materiaal beschikken.

Men mag dit ook niet enkel bekijken vanuit een conflictmodel tussen Vlaanderen en Wallonië. We bevinden ons in een wereldeconomie : het heeft dus geen enkele zin om Vlaanderen alleen met Wallonië te vergelijken. Door de macrostatistieken krijgt men echter een beeld van Vlaanderen dat niet langer beantwoordt aan de reële cijfers.

Mijnheer de voorzitter, ik denk dat ik hiermee de vragen van de heer Vandembroeke afdoende heb beantwoord. We zullen zeker proberen om die regionale statistieken verder uit te bouwen. Het verwondert me wel dat er op dit gebied nog zo veel te doen is. Ik was indertijd zeer goed bevriend met de Leuvense economen Albert Verheirstraeten en Paul Van Rompuy, die in 1979 hun belangwekkende studie hebben gepubliceerd over de betalingsbalansen en de begrotingssaldi van Vlaanderen en Wallonië. Zij hebben toen een techniek ontwikkeld om, weliswaar post factum, een duidelijke afscheiding te maken tussen Vlaanderen en Wallonië inzake reeksen van betalingsbalans en begroting. Ik ben toen naar een colloquium geweest van de UCL. Daar waren een aantal UCL-economen aanwezig, onder meer professor Drèze. Er waren ook een aantal mensen van het CORE. Dit was een gemeenschappelijk econometrisch centrum van

Louvain-la-Neuve en Leuven. Ik weet niet of dit nu nog bestaat. Al die mensen hebben toen de wetenschappelijkheid van die methode onderschreven.

We zijn 18 jaar later. De studies van Paul Van Rompuy werden geactualiseerd en werden niet meer betwist. Het verwondert me dus in sterke mate dat we niet méér conjuncturele gegevens kunnen krijgen, zeker inzake de evolutie van de tewerkstelling. Als minister van Economie heb ik ook statistieken en cijfermateriaal nodig om mijn beleid uit te stippelen en om het op een adequate wijze te verdedigen. Momenteel moeten we nog altijd een beroep doen op een aantal statistieken, zoals bijvoorbeeld de VEV-statistieken, waarvan we het niet altijd even opportuun vinden om ze te gebruiken bij het uitstippelen van het beleid. Er dient in dit verband nog heel wat te gebeuren. Ik hoop dat de gesprekken met de Nationale Bank een aantal zaken zullen ophelderen.

Ik vind het volledig verkeerd om dit te beschouwen als een voorbode van separatisme. Als er één studie is geweest die voor een opsplitsing heeft gezorgd in de geest van de mensen, dan is het wel de studie van 1979 geweest. Vroeger is er ook een studie geweest van Maurits Van Haegendoren. Het was echter de studie van Paul Van Rompuy en wijlen Albert Verheirstraeten die een aantal dingen heeft aangetoond inzake sociale zekerheid en begroting.

Dit is zeker een van de taken van de Vlaamse overheid voor de komende jaren. Er moet een regionaal statistisch apparaat worden ontwikkeld, dat een wetenschappelijke onderbouw geeft aan het beleid.

De voorzitter : De heer Vandembroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandembroeke : Mijnheer de minister, ik heb nog enkele korte bedenkingen. U gebruikte zopas de verleden tijd toen u zei dat u goed bevriend was met de twee door u genoemde economen.

Minister Eric Van Rompuy : Ik gebruikte de verleden tijd omdat de heer Verheirstraeten ondertussen al gestorven is.

De heer Chris Vandembroeke : In het verlengde hiervan heb ik nog de volgende bedenking. Deze studie werd in 1979 uitgevoerd. We zijn nu bijna twintig jaar later. Blijkbaar mag die studie niet meer worden gepubliceerd. Is dit inderdaad zo ?

Vandenbroecke

Mijnheer de minister, het siert u dat u niet aan doemdenken doet. Integendeel, u hebt een zeer positieve instelling ten opzichte van de toekomst. In Vlaanderen komen er jaarlijks ongeveer 20.000 tot 30.000 nieuwe jobs bij. Ik wil daar echter wel het volgende tegenover stellen. Tot nader order is de instroom van potentiële werkkrachten precies het cijfer dat u ambieert, het Nederlandse cijfer dus. In feite zouden er 40.000 nieuwe jobs per jaar mogelijk moeten zijn.

Binnen enkele jaren zal de instroom van jonge actieven immers groter zijn dan die van de potentieel gepensioneerden. Ik kan me indenken dat dit u noopt tot doemdenken. De wetenschappelijke eerlijkheid gebiedt mij echter erop te wijzen dat ook de andere factor in overweging moet worden genomen.

Ik maak kort nog een derde bedenking. Mijnheer de minister, ik kan u perfect volgen als u vindt dat we meer moeten spreken over werkgelegenheid dan over werkloosheid. In dit verband noteer ik echter dat het VEV een geëigende techniek heeft ontwikkeld om precies dit tot uitdrukking te brengen in een krachtmeter. Ik zie liever grafieken en cijfers dan eindeloze teksten. Die zeggen immers veel meer. Ik herinner mij zeer goed de grafiek in die krachtmeter, met de vergelijking tussen 1970 en 1996. Die vergelijking valt negatief uit. U hebt dat echter niet aangehaald, u hebt gewoon gezegd dat de voorbije twee jaar niet zo slecht waren. Ik maak echter de vergelijking in de krachtmeter van het VEV. Ik stel dus vast dat het niet zo schitterend is.

Ik heb een laatste vraag. Kunt u mij eens het enorme verschil uitleggen tussen de werkloosheidscijfers van de RVA en die van de Eurostattabellen? De RVA-cijfers spreken van 11 tot 12 percent voor Vlaanderen. Eurostat heeft het over een orde van grootte van 5,8 percent. Dat is zelfs beter dan Nederland. Kunt u dat reuzenverschil verklaren? Welke criteria hanteert men bij Eurostat? Als men met twee maten en twee gewichten werkt, wordt het immers dubieus - dat is dan nog eufemistisch gesteld.

De voorzitter : De heer Cannaerts heeft het woord.

De heer Leo Cannaerts : Ik volg de minister in zijn zorg om heel snel kennis te krijgen over de precieze tewerkstellingsgraad. Het middel bij uitstek daarvoor zijn inderdaad de RSZ-statistieken. In het debat vorig jaar hebben we er ook op gewezen dat het voor de Vlaamse administratie heel moei-

lijk, zonet onmogelijk is om heel snel BTW- en RSZ-gegevens te krijgen.

De RSZ kan echter per postnummer van de werkgever en per sector - er zijn een twintigtal sectoren - het aantal werknemers geven en het aantal arbeidsdagen. We zouden dat dus heel snel kunnen opvragen. Iedereen moet één maand na het einde van het kwartaal zijn RSZ-cijfers voorleggen. De eeuw van de informatica moet die diensten toelaten om heel snel die gegevens te verstrekken indien nodig.

Ik ervaar dat bij ons. De GOM-Antwerpen beschikt over de cijfers van 30 juni 1994. Die mensen werken vandaag nog met de cijfers over tewerkgestelde werknemers per sector van 30 juni 1994. Eigenlijk is dat een schande. Ik vind dat we al het mogelijke moeten doen om die cijfers heel snel te kunnen krijgen en daar lering uit te trekken. Ook al zijn ze dan misschien minder accuraat, ze geven wel een beweging aan. Het is belangrijk dat we kunnen zien of het vooruit dan wel achteruit gaat en in welke sector en regio dat het geval is. Ik pleit er dus voor om die cijfers van de RSZ zo snel mogelijk te krijgen.

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Ik wil antwoorden op de concrete vraag van de heer Vandenbroeke. De RVA-gegevens worden uitgedrukt in het percent van de tegen werkloosheid verzekerden. Dat gebruikt de RVA. De Eurostattabellen bevatten het percent van de beroepsbevolking. Die Eurostatcijfers zijn opgenomen in VRIND en zijn gecheckt. Het percent van de totale beroepsbevolking bedraagt 5,8. Heeft men het over het percent van alle tegen werkloosheid verzekerden, dan gaat het om 11,8 percent. Daarin ligt de verklaring voor het grote verschil in die cijfers.

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Wat de minister zegt is juist, maar alles hangt af van de definitie die wordt gegeven aan het begrip beroepsbevolking. Een heleboel mensen verdwijnen uit de statistieken van de beroepsbevolking en dan gaat het percentage naar beneden. Dat verandert natuurlijk niets aan het effectieve aantal werklozen. De enige serieuze discussie die men kan voeren gaat over de vraag : hoeveel mensen zijn er effectief werkloos?

De voorzitter : Het is een merkwaardig fenomeen. Als men de werkelijke cijfers vergelijkt met de cij-

Voorzitter

fers van mensen die worden betaald uit de werkloosheidsverzekering - maar allang niet meer als werklozen voorkomen in de RVA-statistieken -, kan men vaststellen dat het aantal werklozen, dat op een structurele manier uit de arbeidsmarkt wordt geschreven via brugpensioen en dergelijke, in Vlaanderen proportioneel niet is verminderd. De herstructureringen hebben de laatste jaren ook in Vlaanderen plaatsgegrepen en hebben ook daar geleid tot een gevoelige stijging van het aantal.

Als we die cijfers bekijken, dan stellen we vast dat de discrepantie tussen Vlaanderen en Wallonië wellicht iets kleiner is dan tot nu toe wordt aangenomen. In Wallonië zien we in dat verband een soort slijtage-effect. In Wallonië kampt men met een saturatie van mensen in de werkloosheid. Er zijn regio's waar men zich nauwelijks nog een hogere werkloosheid kan voorstellen.

Dat neemt niet weg dat er in Vlaanderen nogal wat werklozen zijn die eigenlijk niet meer in de statistieken voorkomen, maar die wel te maken hebben met een discrepantie tussen vraag en aanbod op de

arbeidsmarkt. Daar gaat het eigenlijk over als we het over werkgelegenheid hebben.

Minister Eric Van Rompuy : Ik heb nu ook de statistiek gezien van het aantal jobvacatures. Als men op dat vlak Vlaanderen en Wallonië met elkaar vergelijkt, dan valt weer het enorme verschil op. Ik heb onlangs een statistiek gezien in het blad *Intermediair*. Het gaat om enorme discrepanties, wat er toch op wijst dat de Vlaamse economie in bepaalde sectoren arbeidskrachten zoekt die ze niet vindt. Dat is een van de problemen van de Vlaamse economie. Onze groei wordt voor een stuk geremd doordat de juiste mensen niet beschikbaar zijn. Er zijn sectoren die hooggekwalificeerd personeel vragen. In Wallonië bestaat die vraag niet, omdat men in die sectoren weinig actief is.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

[...]

– *De vergadering wordt gesloten om 18.05 uur.*
